

Quickscan Natuur

Woningbouw Jan Evertsenstraat, deelgebied Mercatorpark

Gemeente Amsterdam

21 oktober 2021

Project	Quickscan Natuur
Opdrachtgever	Gemeente Amsterdam
Document	Woningbouw Jan Evertsenstraat, deelgebied Mercatorpark
Status	Definitief
Referentie	125920/21-015.779
Projectcode	125920
Projectleider	J.T. Bloemberg MSc
Projectdirecteur	drs. L.G. Turlings
Auteur(s)	J.T. Bloemberg MSc
Gecontroleerd door	A. van de Craats MSc
Goedgekeurd door	L. Bovend'aerde MSc
Paraaf	

Adres

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. | Deventer
Hoogoorddreef 15
Postbus 12205
1100 AE Amsterdam
+31 (0)20 312 55 55
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 5

1.1 Aanleiding en doel 5
1.2 Doel 6
1.3 Leeswijzer 6

2 PLANGEBIED EN VOORNEMEN 8

2.1 Beschrijving plangebied 8
2.2 Beschrijving Voornemen 9

3 WERKWIJZE 12

4 GEBIEDSBESCHERMING 14

4.1 Natura 2000 14
4.1.1 Gegevens 14
4.1.2 Effecten en conclusie 15
4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN) 15
4.3 Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam (HGS) 16
4.4 Ecologische structuur gemeente Amsterdam 17

5 SOORTENBESCHERMING 19

5.1 Flora 19
5.1.1 Gegevens 19
5.1.2 Effecten en conclusie 19
5.2 Grondgebonden zoogdieren 20
5.2.1 Gegevens 20
5.2.2 Effecten en conclusie 22
5.3 Vleermuizen 22
5.3.1 Gegevens 22
5.3.2 Effecten en conclusie 24
5.4 Vogels 26
5.4.1 Gegevens 26

5.4.2 Effecten en conclusie 26

5.5 Amfibieën en reptielen 27

5.5.1 Gegevens 27
5.5.2 Effecten en conclusie 27

5.6 Vissen 28

5.6.1 Gegevens 28
5.6.2 Effecten en conclusie 28

5.7 Vlinders, libellen en andere ongewervelden 28

5.7.1 Gegevens 28
5.7.2 Effecten en conclusie 29

6 **RISICOSOORTEN** **30**

6.1 Risicosoorten: flora 30

6.2 Risicosoorten: fauna 31

7 **KANSEN** **34**

8 **CONCLUSIE** **40**

8.1 Effecten op beschermde natuurwaarden 40

8.1.1 Gebiedsbescherming 40
8.1.2 Soortenbescherming 40

8.2 Risicosoorten 44

8.2.1 Risicosoorten: Flora 44
8.2.2 Risicosoorten: Fauna 44

8.3 Kansen 44

9 **BRONNEN** **45**

Laatste pagina 45

Bijlage(n) **Aantal pagina's**

I Toetsingskader 6

II Situatietekeningen Mercatorpark 2

III Biotoopeisen beschermde soorten 5

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Amsterdam is voornemens om aan de Jan Evertsenstraat woningen te bouwen. Onderdeel van de werkzaamheden is het slopen van enkele gebouwen en de kap van bomen. De ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.1. Een gedetailleerd overzicht van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.2. De werkzaamheden kunnen tot verstoring leiden, of vernietiging veroorzaken van beschermde natuurwaarden en/of door de gemeente Amsterdam aangewezen natuurwaarden. Voorbeelden hiervan zijn jaarrond beschermde nesten van vogels en vleermuisverblijfplaatsen in de gebouwen en aanwezige bomen. Ten behoeve van de werkzaamheden is zodoende inzicht nodig in de beschermde natuurwaarden in en naast het plangebied. In 2016 is door de gemeente Amsterdam een natuurwaarden onderzoek uitgevoerd [lit. 1]. Natuuronderzoek heeft echter maar een beperkte houdbaarheid van 3 jaar. Daarnaast is het huidige plangebied anders dan het toenmalige plangebied. Daarom is er een nieuwe quickscan natuur uitgevoerd. Naast inzicht in beschermde natuurwaarden wordt door de gemeente gevraagd om advies te geven over eventuele maatregelen om negatieve effecten van de herinrichting op beschermde soorten te voorkomen of te minimaliseren (mitigerende maatregelen).

Afbeelding 1.1 Situering plangebied

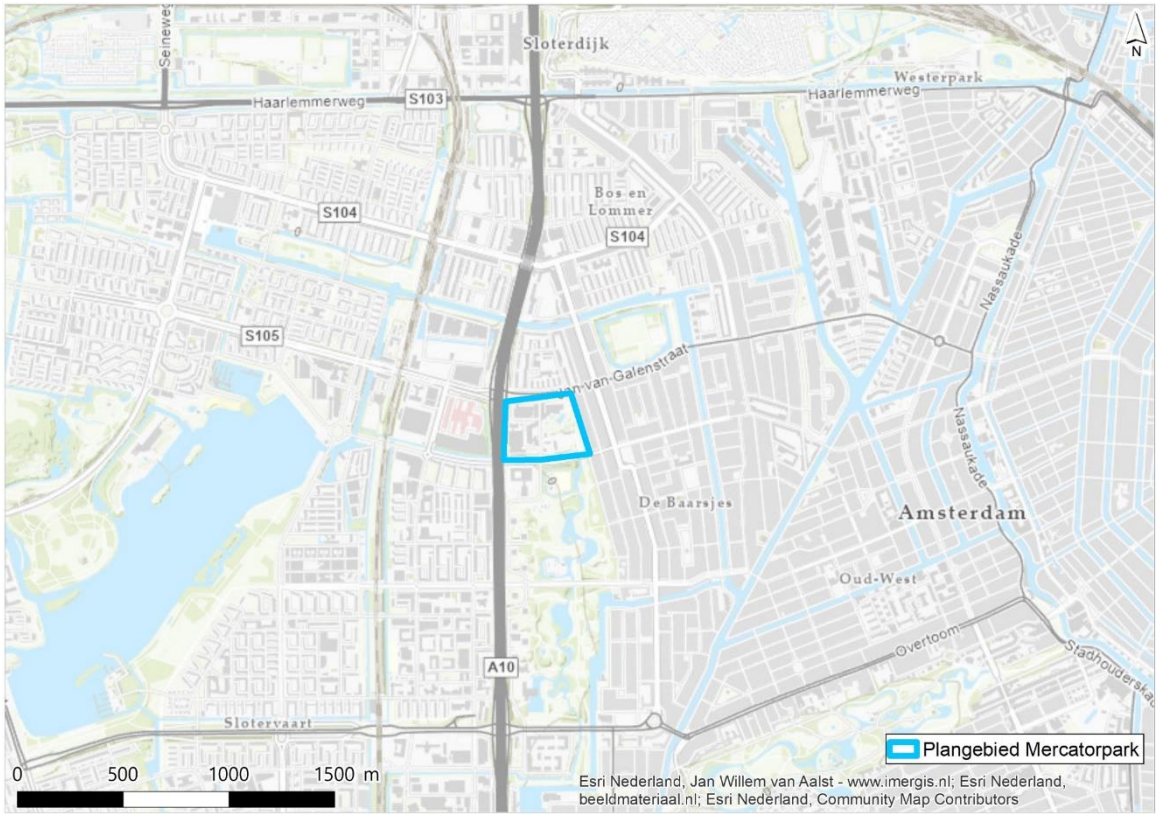

Afbeelding 1.2 Plangebied

1.2 Doel

Het doel van deze quickscan natuur is (1) om te toetsen welke effecten het voornemen heeft op:
- beschermde gebieden in het kader van:
  - de Wet natuurbescherming (Natura 2000);
  - het Natuurnetwerk Nederland (NNN);
  - het natuurbeleid gemeente Amsterdam (Hoofdgroenstructuur & Ecologische structuur).
- beschermde soorten in het kader van de Gedragscode Wet Natuurbescherming (Wnb) voor gemeenten (Stadswerk) [lit. 1].

Hierbij wordt in beeld gebracht wat de consequenties van deze mogelijke effecten zijn in het kader van de natuurwetgeving en het natuurbeleid (meldingsplicht, ontheffings- en/of vergunningaanvraag in combinatie met mitigerende/compenserende maatregelen).

Daarnaast (2) wordt onderzocht of binnen het plangebied sprake is van zogenaamde risicosoorten waarmee rekening dient te worden gehouden bij de realisatie van het voornemen. Ten slotte (3) wordt gekeken naar mogelijke meekoppelkansen om bij de uitvoering van het voornemen de natuurwaarden in en rond het gebied te behouden of eventueel op te waarderen.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de afbakening van het plangebied en het te toetsen voornemen. In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving gegeven van de werkwijze die is gehanteerd bij de uitvoering van deze ecologische quickscan. Hoofdstuk 4 en 5 betreffen de eigenlijke effectenbeoordeling ten aanzien van beschermde gebieden (hoofdstuk 4) en soorten (hoofdstuk 5). Hierin wordt verkend of er effecten zijn te verwachten op beschermde natuurwaarden. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op eventueel te verwachten risicosoorten (flora

en fauna) en hoe hiermee kan worden omgegaan. Hoofdstuk 7 geeft een overzicht van mogelijk meekoppelkansen om bij de realisatie van het project de natuurwaarden van het gebied zoveel mogelijk te behouden of eventueel op te waarderen. In hoofdstuk 8 zijn de belangrijkste resultaten van de quickscan samengevat. In hoofdstuk 9 is de geraadpleegde literatuur weergegeven.

2

PLANGEBIED EN VOORNEMEN

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied heeft een oppervlakte van ongeveer 10,5 hectare en is gelegen in Amsterdam-west. Het bevindt zich direct ten noorden van het Rembrandtpark, gelegen aan de Jan Evertsenstraat. Aan de oostzijde wordt het plangebied begrensd door de Orteliuskade, in het noorden door de Jan van Galenstraat en in het westen door de Einsteinweg (A10). In het plangebied bevinden zich onder andere een zwembad, een grote speeltuin, medisch centrum, een school en een stadskantoor van de gemeente Amsterdam. In het zuiden loopt een watergang door het plangebied. In afbeelding 2.1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Afbeelding 2.1 Ligging van het plangebied

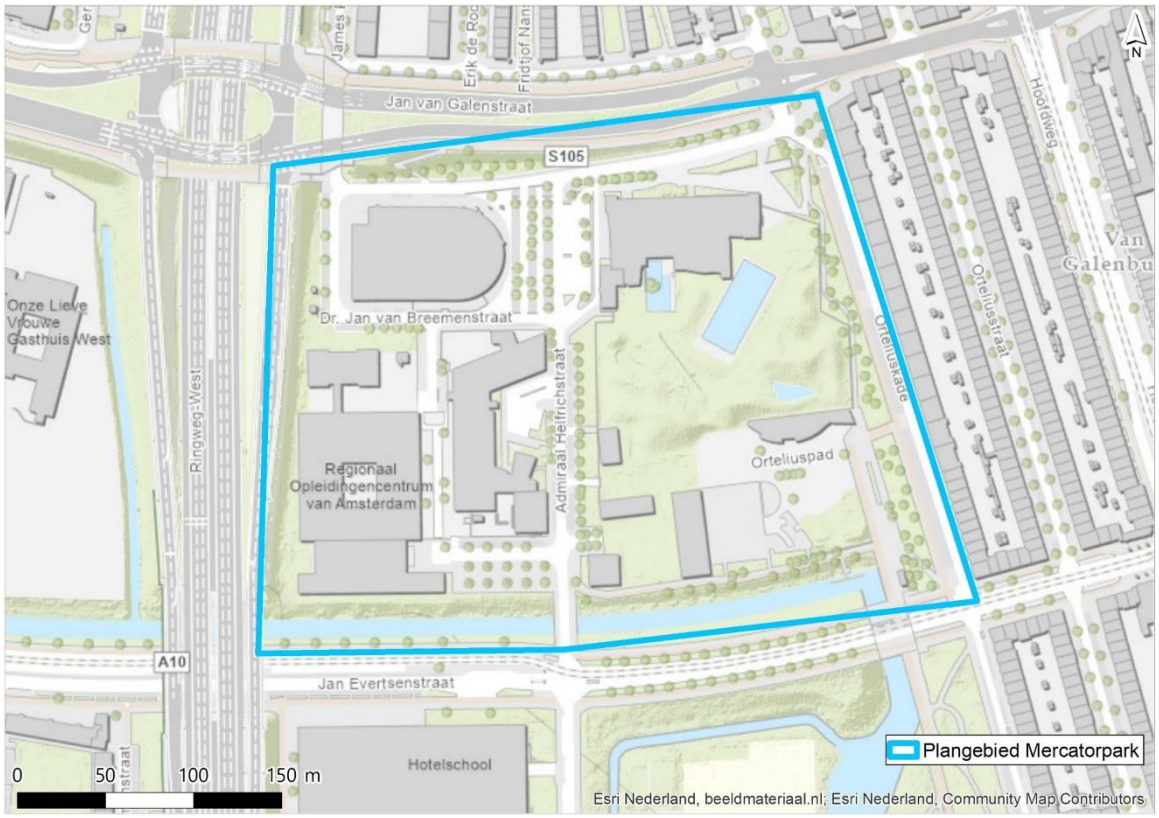

Afbeelding 2.2 Impressie van het plangebied

2.2 Beschrijving Voornemen

De gemeente is voornemens in het plangebied woningen te realiseren. Om plaats te maken voor de nieuwe woningen dienen eerst gebouwen gesloopt te worden (zie afbeelding 2.3). Ook worden bomen gekapt. Het gaat daarbij om bomen die op de plek van nieuwe gebouwen staan of vanwege de sloop van bestaande gebouwen niet ontzien kunnen worden. Ook worden er bomen verplaatst en bijgeplant. Verder wordt langst de oprit van de A10, aan de westelijke rand van het plangebied, een geluidscherm aangebracht. Voor het aanbrengen van dit scherm zal de eerste rij bomen langs de snelweg (meest westelijke bomenrij plangebied) gekapt. Daarnaast wordt de watergang in het zuiden van het plangebied met een meter verbreed aan de noordelijke oever. De overige bomen in deze groenstrook worden zoveel mogelijk behouden. Een impressie van de huidige en toekomstige situatie is in onderstaande afbeeldingen weergegeven. De volledige tekening is terug te vinden in bijlage II.

Een concrete planning van de werkzaamheden is nog niet bekend.

Afbeelding 2.3 Plangebied in huidige situatie. De gebouwen in rood worden (mogelijk) gesloopt

Afbeelding 2.4 Plangebied in toekomstige situatie

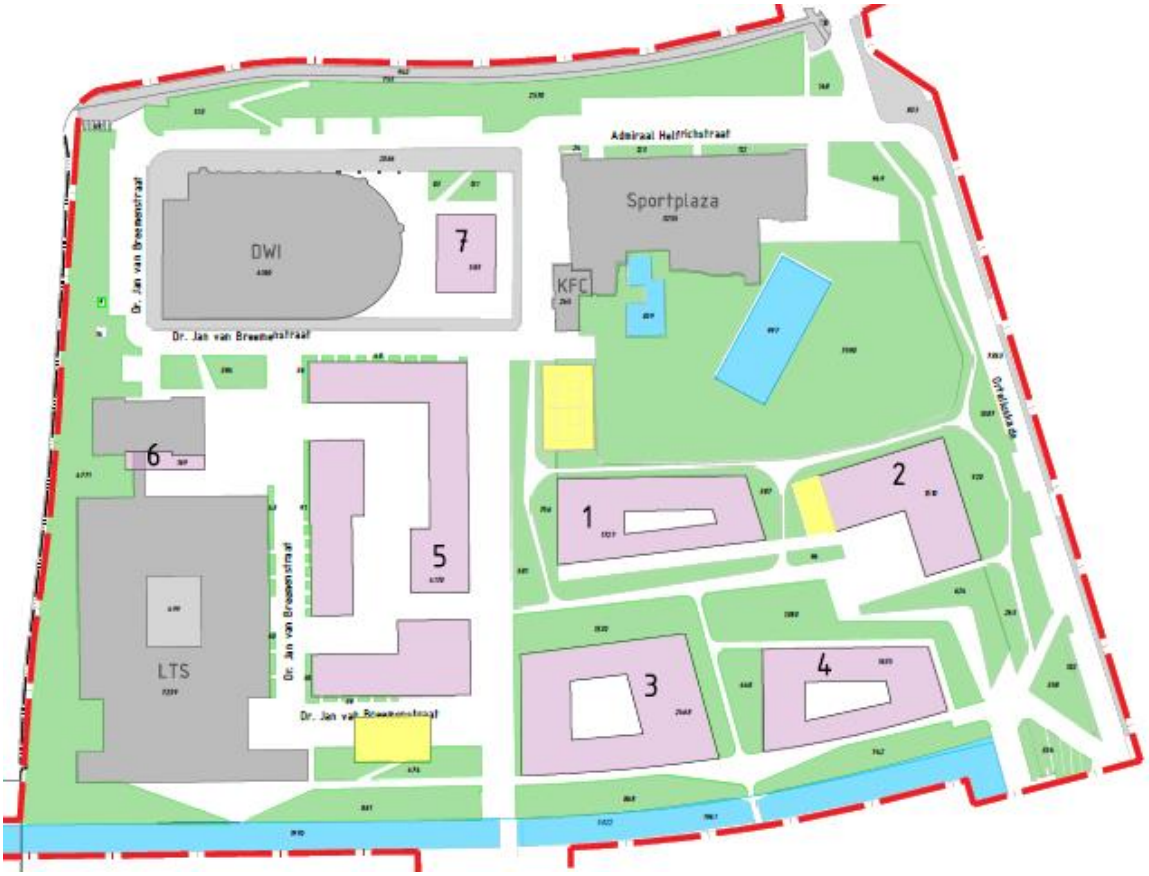

3

WERKWIJZE

Werkwijze beschermde gebieden

Op basis van een bureaustudie is inzicht verkregen in de ligging van het plangebied ten opzichte van:

- beschermde gebieden van het Natura 2000-netwerk;
- beschermde gebieden van het provinciaal NNN-netwerk;
- onderdelen van de Ecologische structuur en de Hoofdgroen structuur van de gemeente Amsterdam.

Vervolgens is bepaald wat de (mogelijke) effecten van het voornemen zijn op deze waardevolle en/of beschermde gebieden en wat de knelpunten zijn (en/of hoe het project bijdraagt aan het oplossen daarvan). Op basis van resultaten van de bureaustudie worden de effecten van het voornemen op de (mogelijk) aanwezige natuurwaarden beschreven, waaronder de binnen Amsterdam aangewezen natuurwaarden. Vervolgens worden de juridische consequenties van het voornemen in het plangebied en eventuele vervolgstappen toegelicht.

Werkwijze (beschermde) soorten

Om de aanwezigheid van beschermde soorten en overige aandachtsoorten[1] in of rondom het plangebied vast te kunnen stellen is een bureaustudie en een verkennend veldbezoek uitgevoerd. De bureaustudie bestond uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), verspreidingsatlassen, maps.amsterdam.nl en overige vrij toegankelijke verspreidingsgegevens op internet (RAVON, de Vlinderstichting, Telmee.nl enzovoorts). De verzamelde gegevens van het bureauonderzoek zijn niet altijd volledig, van voldoende detailniveau of voldoende actueel[2] om de werkelijke aanwezigheid van beschermde soorten (Wnb) of overige aandacht soorten uit te kunnen sluiten.

Ter verificatie van- en als aanvulling op de bureaustudie is daarom een veldbezoek uitgevoerd door een ecoloog van Witteveen+Bos (J.T. Bloemberg MSc). Het veldbezoek is uitgevoerd op 1 juni 2021 onder voor een habitat- en soortenscan geschikte weersomstandigheden (25 °C, zonnig, nauwelijks wind). Gedurende het veldbezoek lag voor dit project de nadruk met name op aanwezigheid nesten in (te kappen) bomen, potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen in zowel bomen als gebouwen en geschikt habitat voor grondgebonden zoogdieren. Het veldbezoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de relevante inventarisatieprotocollen- en standaarden. Zo is voor de scan voor vleermuizen gebruik gemaakt van de 'checklist aanwezigheid' uit het Vleermuisprotocol (2021). Volledige soortgerichte inventarisaties zijn tijdens het veldbezoek niet uitgevoerd, omdat een eenmalig veldbezoek niet voldoet aan de daarvoor vereiste protocollen en in deze fase van het onderzoek niet noodzakelijk is. Gedurende het veldbezoek zijn wel toevallig waargenomen soorten genoteerd. Relevante waarnemingen van beschermde of andere aandacht soorten zijn ingevoerd in het NDFF, via het portal van Amsterdam bij het NDFF,

Op basis van de biotoopeisen van beschermde soorten, het veldbezoek en de resultaten van de bureaustudie is bepaald of beschermde of overige aandacht soorten leefgebied kunnen vinden in en nabij

---

[1] Rode Lijst-soorten (vaatplanten), risicosoorten (zoals de Aziatische duizendknopen, stadsduif/eikenprocessierups), aan/afwezigheid iepenpage, kleine marterachtigen, de waterkwaliteit voor amfibieën, reptielen en vissen en vissen uit de gedragscode).

[2] Natuuronderzoek heeft doorgaans slechts een beperkte houdbaarheid. Afhankelijk van het type onderzoek en de onderzochte soortgroep zijn de resultaten 3-5 jaar houdbaar. Na deze periode dient opnieuw onderzoek plaats te vinden zodat opnieuw een actueel beeld van de aanwezige natuurwaarden wordt verkregen.

het plangebied en of daar nader onderzoek naar nodig is. Aan de hand van de geplande werkzaamheden en de verstoringgevoeligheid van soorten is vervolgens bepaald of negatieve effecten kunnen optreden, en of er sprake is van een overtreding van de Wnb. Tevens is beschreven welke maatregelen genomen moeten worden om effecten te voorkomen. Voor de iepenpage is in de gemeente Amsterdam het beleid dat deze niet wordt meegenomen in de toetsing, totdat de soort tijdens de stadsbrede monitoring toch (weer) aantoonbaar aanwezig is. Tijdens stadsbreed onderzoek in 2020 is de soort definitief niet waargenomen en het voorkomen van de soort in Amsterdam uitgesloten [lit. 3].

4

GEBIEDSBESCHERMING

Voorliggend hoofdstuk bevat de beoordeling van de effecten van het voornemen op beschermde gebieden. Het bijhorend toetsingskader is opgenomen in bijlage I van dit rapport.

4.1 Natura 2000

4.1.1 Gegevens

Het plangebied ligt op 7,5 km ten zuidwesten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske' (afbeelding 4.1). Dit is tevens het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied met stikstofgevoelige habitattypen.

Afbeelding 4.1 Ligging plangebied ten opzichte van gebieden van het Natura 2000-netwerk [lit. 4]

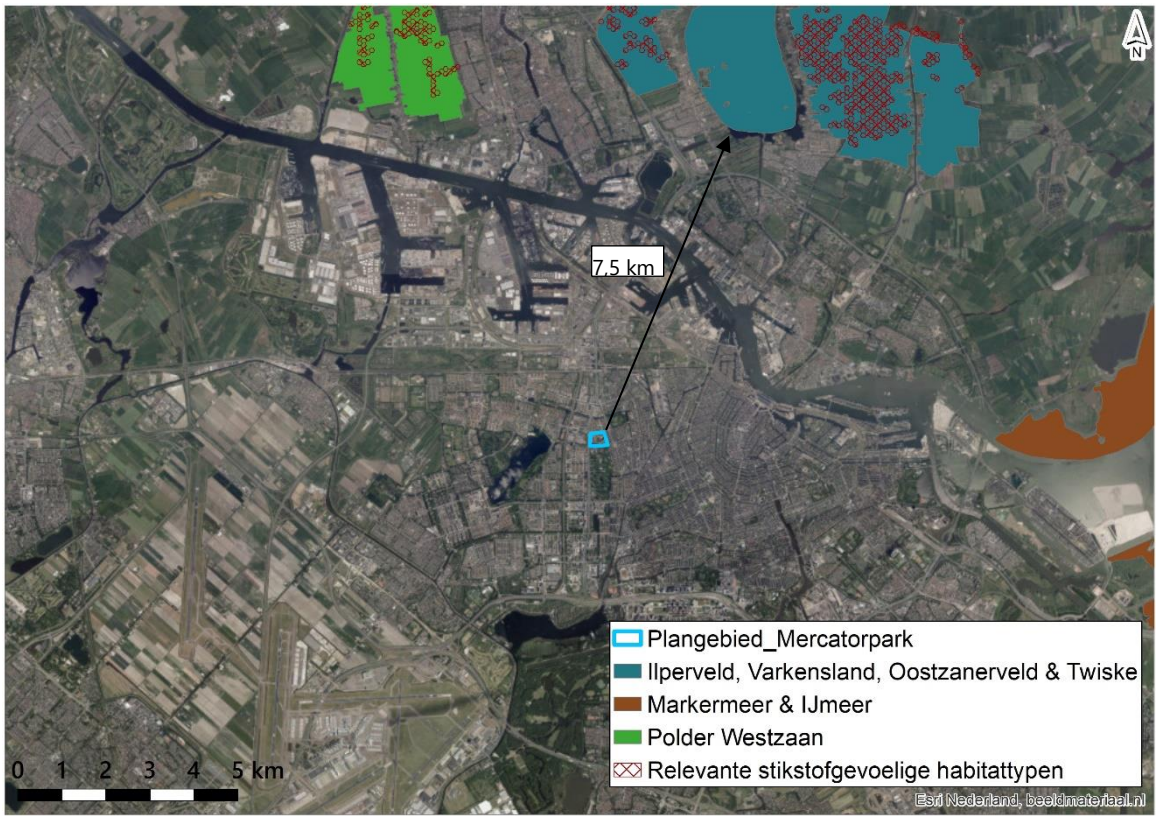

4.1.2 Effecten en conclusie

Fysieke effecten
Gezien de grote afstand (7,5 km) tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en de tussenliggende barrières zoals bebouwing, wegen en spoorlijnen zijn fysieke effecten (zoals oppervlakteverlies, versnippering, verstoring door geluid/licht/trillingen) van het voornemen op instandhoudingsdoelstellingen (IHD) van Natura 2000-gebied op voorhand uitgesloten.

Wel dient rekening gehouden te worden met externe werking, namelijk wanneer aangewezen soorten van het Natura 2000-gebied gebruik maken van het plangebied zelf als (essentieel) onderdeel van hun leefgebied (buiten het Natura 2000-gebied) en daar worden verstoord. De aangewezen vis- en vogelsoorten van 'Polder Westzaan', 'Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske' en 'Markeermeer en IJmeer' zijn voor hun belangrijke functies (bijvoorbeeld foerageergebied, rust- en slaapplaats) echter allen gebonden aan het laagveenweidegebied, moerassen en verlandingsvegetaties van de Natura 2000-gebieden zelf. Het plangebied is van een gehele andere aard, en ongeschikt voor deze soorten als leefgebied. Het voornemen heeft dan ook geen negatief effect op de IHD van deze soorten.

De meervleermuis, aangewezen soort binnen de 3 genoemde Natura 2000-gebieden, maakt gebruik van de N2000-gebieden om te foerageren. Deze soort heeft zijn verblijfplaatsen in bebouwing buiten het Natura 2000-gebied. Het plangebied ligt echter niet in of nabij een gebied dat in het beheerplan van het N2000-gebied is aangeduid als een verwachte kolonielocatie. Daarnaast ligt het niet voor de hand dat meervleermuis het plangebied gebruikt als essentiële vliegroute, omdat de watergang in het plangebied maar beperkt in verbinding staat met rechtlijnige wateren in de buurt. Mocht het plangebied toch als vliegroute gebruikt worden, dan kan in de uitvoeringsfase van de werkzaamheden sprake zijn van een tijdelijke aantasting van de route, bijvoorbeeld door tijdelijke barrière werking (blokkeren doorgang met pontons) en/of verlichting van de watergang. In de directe omgeving zijn echter verschillende alternatieve routes aanwezig waarnaar de vleermuizen eventueel tijdelijk kunnen uitwijken (watergangen, parken, etc.). Na afloop van de werkzaamheden kunnen de dieren tevens opnieuw gebruik maken van de watergang. De watergang wordt immers niet gedempt, maar juist verbreed. In de gebruiksfase is daarmee sprake van een neutraal tot mogelijk positief effect op de potentie van de watergang als vliegroute. Van een omslag naar permanente effecten op populatieniveau, is geen sprake. Het behalen van de IHD van meervleermuis komt als gevolg van de geplande werkzaamheden niet in het geding. Vervolgstappen zijn niet nodig.

Effect door stikstofdepositie
De werkzaamheden resulteren in een emissie van met name stikstofoxiden (NOx). Deze komen vrij uit de verbrandingsmotoren van mobiele werktuigen. Gezien de schaal van de werkzaamheden is een depositie effect van het voornemen op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten. De verkeersaantrekkende werking van het gebied kan in de gebruiksfase hoger zijn dan in de huidige situatie. Een stikstofberekening met AERIUS inclusief basisbeoordeling stikstof is nodig om te beoordelen of er een effect is, zowel voor de aanlegfase als voor de gebruiksfase. Als uit deze berekening volgt dat er geen sprake is van een meetbare projectbijdrage, is de nodige juridische zekerheid verschaft dat de werkzaamheden kunnen plaatsvinden zonder Wnb-vergunning. In het geval er toch een hogere projectbijdrage optreedt zijn nadere vervolgstappen nodig (Voortoets en/of Passende Beoordeling en vergunning).

Overige (indirecte) effecten
Als onderdeel van de werkzaamheden wordt er gewerkt aan een watergang. Gezien de aard en de kleine schaal van deze ingreep en de grote afstand tot het dichtstbijzijnde N2000-gebied (7,5 km) zijn effecten als vernatting of verdroging uit te sluiten.

4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De dichtstbijzijnde zone behorend tot het NNN Noord-Holland ligt op meer dan 2 km afstand (afbeelding 4.2). Omdat de werkzaamheden buiten het NNN plaatsvinden en Noord-Holland geen externe

werking kent ten aanzien van het NNN zijn effecten van de werkzaamheden op het NNN op voorhand uitgesloten. Nadere vervolgstappen zijn niet nodig.

Afbeelding 4.2 Ligging van het plangebied ten opzichte van zones van het NNN Noord-Holland [lit. 5]

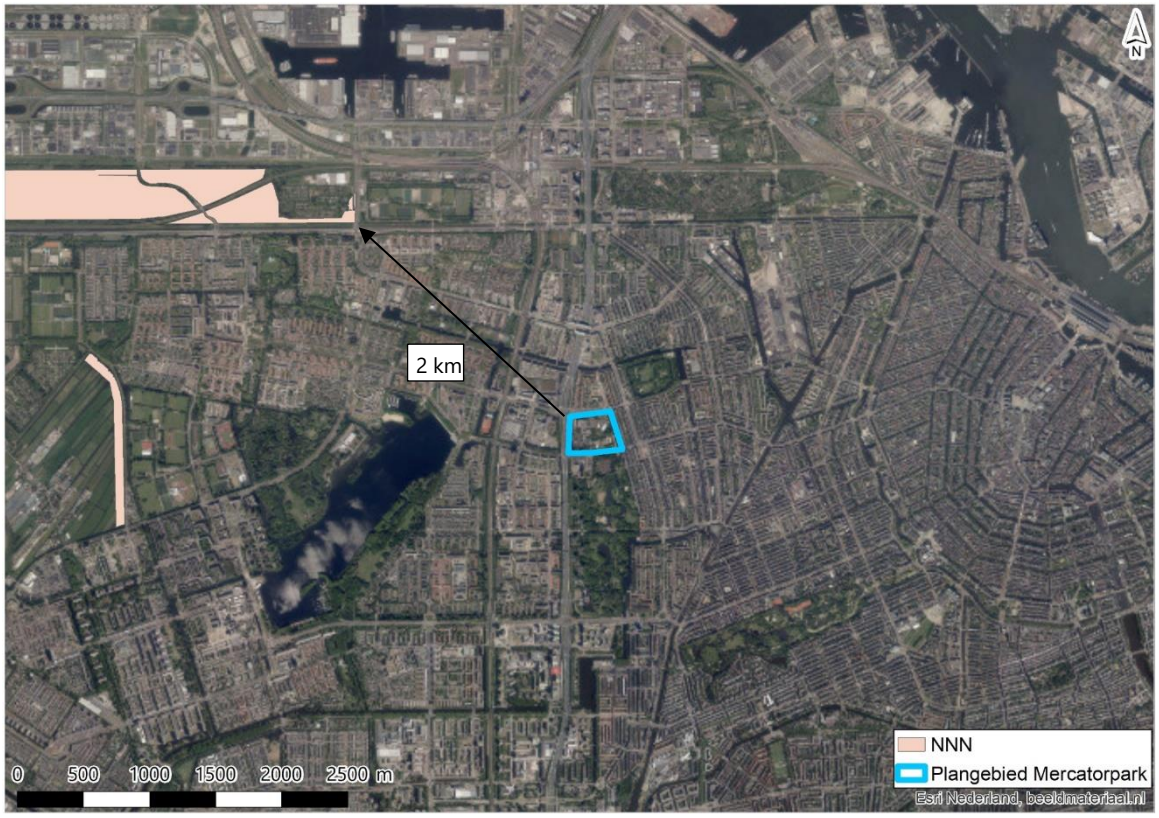

4.3 Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam (HGS)

De dichtstbijzijnde zone die behoort tot de hoofdgroenstructuur van de gemeente Amsterdam ligt op circa 20 meter afstand van het plangebied (afbeelding 4.3). De hoofdgroenstructuur kent geen externe werking, daarom kunnen effecten van de werkzaamheden op de hoofdgroenstructuur op voorhand worden uitgesloten. Vervolgstappen zijn niet nodig. Wel dienen werkterreinen ingericht te worden buiten de HGS.

Afbeelding 4.3 Ligging van het plangebied ten opzichte van zones behorend tot het HGS van de gemeente Amsterdam [lit. 5]

4.4 Ecologische structuur gemeente Amsterdam

De watergang in het zuiden van het plangebied behoort tot de ecologische structuur van de gemeente Amsterdam (afbeelding 4.4). Er liggen 2 knelpunten ecopassage in het plangebied, deze hebben echter de status ‘gerealiseerd’. Ten zuidwesten van het plangebied bevindt zich ook een knelpunt dat nog niet gerealiseerd is. Mogelijk kan deze meegenomen worden in de werkzaamheden. Op maps.amsterdam.nl [lit. 6] staat een beschrijving van dit knelpunt en de oplossing ervan. Het knelpuntnummer is NW35. De suggestie is om de Einsteinweg (A10) te voorzien van een faunagoot over de Jan Evertsenstraat en de watergang. Verder moet de faunarichel W04, de enige die volledig in het plangebied ligt (afbeelding 4.4), vervangen worden. Dit kan gecombineerd worden met de werkzaamheden aan de watergang.

Omdat werkzaamheden plaats gaan vinden in de ecologische structuur dient het voornemen eerst langs de gemeenteraad te gaan. Er dient nagegaan te worden of de ecologische structuur hierdoor wordt aangetast. In het ontwerp dient waarschijnlijk rekening gehouden te worden met de ecologische functie van de watergang.

Afbeelding 4.4 Ligging van het plangebied ten opzichte van de ecologische structuur van gemeente Amsterdam (incl. aanduiding knelpunten t.a.v. ecopassage en status van oplossing hiervan) [lit. 6]

5

SOORTENBESCHERMING

Voorliggend hoofdstuk bevat de beoordeling van de effecten van het voornemen op beschermde soorten. Het bijhorend toetsingskader is opgenomen in bijlage I van dit rapport.

5.1 Flora

5.1.1 Gegevens

Bureaustudie
Op basis van de NDFF [lit. 6] zijn in de omgeving (< 2 km) van het plangebied de onder de Wnb beschermde soorten schubvaren, muurbloem, dreps, en kartuizer anjer waargenomen. De dichtstbijzijnde van deze soorten is waargenomen op ruim een kilometer afstand van het plangebied. Daarnaast is de rode lijstsoort 'bevertjes' waargenomen in het plangebied in 2019 en 2020. Op basis van maps.amsterdam.nl zijn in de omgeving (<500 m) ook waarnemingen van beschermde muurplanten bekend (tongvaren). De biotoopeisen van deze soorten zijn in bijlage III beschreven.

Veldbezoek
Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde of waardevolle (rode lijst) flora waargenomen. Ook de rode lijst soort 'bevertjes' die volgens de NDFF in het plangebied is waargenomen is tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Het betreft echter een groot plangebied wat tijdens het veldbezoek ten behoeve van deze quickscan niet geheel kon worden onderzocht op flora. Om die reden is het voorkomen van bevertjes in het plangebied niet op voorhand uit te sluiten. Beschermde flora stellen over het algemeen hoge eisen aan hun biotoop. Het plangebied bestaat uit beheerde bermen, aangeplante bomen en plaatselijk verruigde, eutrofe gronden, te zien aan woekering van brandnetels en braam. De zeldzame planten die in de omgeving voorkomen komen voor op schrale bodems, op kademuren of in pioniersituaties die in het plangebied niet voorkomen.

5.1.2 Effecten en conclusie

Het voorkomen van onder de Wnb beschermde flora in het plangebied en haar directe omgeving is, vanwege de afwezigheid van geschikt biotoop, uitgesloten. Hierdoor zijn negatieve effecten voor deze soortgroep niet aan de orde.

Wel komt in het plangebied de Rode lijst soort bevertjes voor. Deze soort is in 2019 en 2020 vastgesteld in het plangebied. Het is niet geheel uit te sluiten dat enkele exemplaren van deze soort ook in andere bermen (met floravriendelijk beheer)of bloemrijke graslanden in (de omgeving van) het plangebied voorkomen. Deze soort is niet opgenomen als (nationaal) beschermde soort onder de Wnb, waardoor er geen sprake is van verboden handelingen en/of benodigde ontheffingen ten aanzien van de soort. Wel is in het kader van de Wnb Zorgplicht (geldt zowel voor wettelijk beschermde als niet beschermde soorten) van belang dat waar mogelijk deze soort wordt gevrijwaard van aantasting/vertrappeling. Dit kan door waar mogelijk (indien inpasbaar binnen het herinrichtingsplan) de groeiplaatsen van bevertjes in het gebied te ontzien of eventueel de soort (met een deel van de bodem) te verplaatsen naar een nieuwe groeiplaats. Bovenstaande in acht nemende is er geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van plantensoorten.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

5.2.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de NDFF-databank [lit. 7] zijn in de afgelopen 5 jaar in de omgeving (< 2 km) van het plangebied waarnemingen bekend van een aantal algemeen voorkomende beschermde zoogdiersoorten van artikel 3.10 van de Wnb ('Andere soorten'). Het gaat hierbij om haas, konijn, bosmuis, egel, huisspitsmuis, en vos. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Noord-Holland een vrijstelling voor de Wnb verboden in het kader van ruimtelijke ingrepen.

Daarnaast zijn waarnemingen bekend van de niet-vrijgestelde 'Andere soorten' damhert, eikelmuis, steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel. De dichtstbijzijnde waarneming is op iets meer dan een kilometer afstand van het plangebied. Het is niet bekend waar verblijfplaatsen/territoria van deze soorten zich precies bevinden.

Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten van Wnb artikel 3.5 (Habitatrichtlijnsoorten) in de omgeving (< 2 km) van het plangebied.

De biotoopeisen van de genoemde soorten zijn in bijlage III beschreven.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van, onder de Wnb, beschermde grondgebonden zoogdiersoorten. Het plangebied biedt wel geschikt biotoop aan verschillende algemeen voorkomende soorten van beschermingsregime 'Andere soorten' zoals egel en huisspitsmuis.

Niet vrijgestelde soorten van het beschermingsregime 'andere soorten zijn ook niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Voor damhert en eikelmuis biedt het plangebied ook geen geschikt leefgebied. Voor damhert is het gebied te klein en te veel verstoord. Eikelmuis komt normaal gesproken voor in structuurrijke (eiken)bossen in glooiend gebied op kalkgronden [lit. 8]. Het plangebied voldoet hier niet aan. Voor kleine marterachtigen en steenmarter biedt het plangebied wel geschikt biotoop. Er is veel dekking aanwezig in de vorm van ondergroei (brandnetels) rond het zwembad, ruig begroeide oeverzones langs de zuidelijke watergang en bosjes tussen de Einsteinweg (A10) en de bebouwing (afbeelding 5.1). Ook werden in de zone naast de A10 takkenhopen aangetroffen die kunnen dienen als verblijfplaats voor marterachtigen (afbeelding 5.2).

Afbeelding 5.1 Ruigte langs de oever, brandnetels en takkenhopen in het plangebied

Afbeelding 5.2 Locatie van een potentiële verblijfplaats voor marters

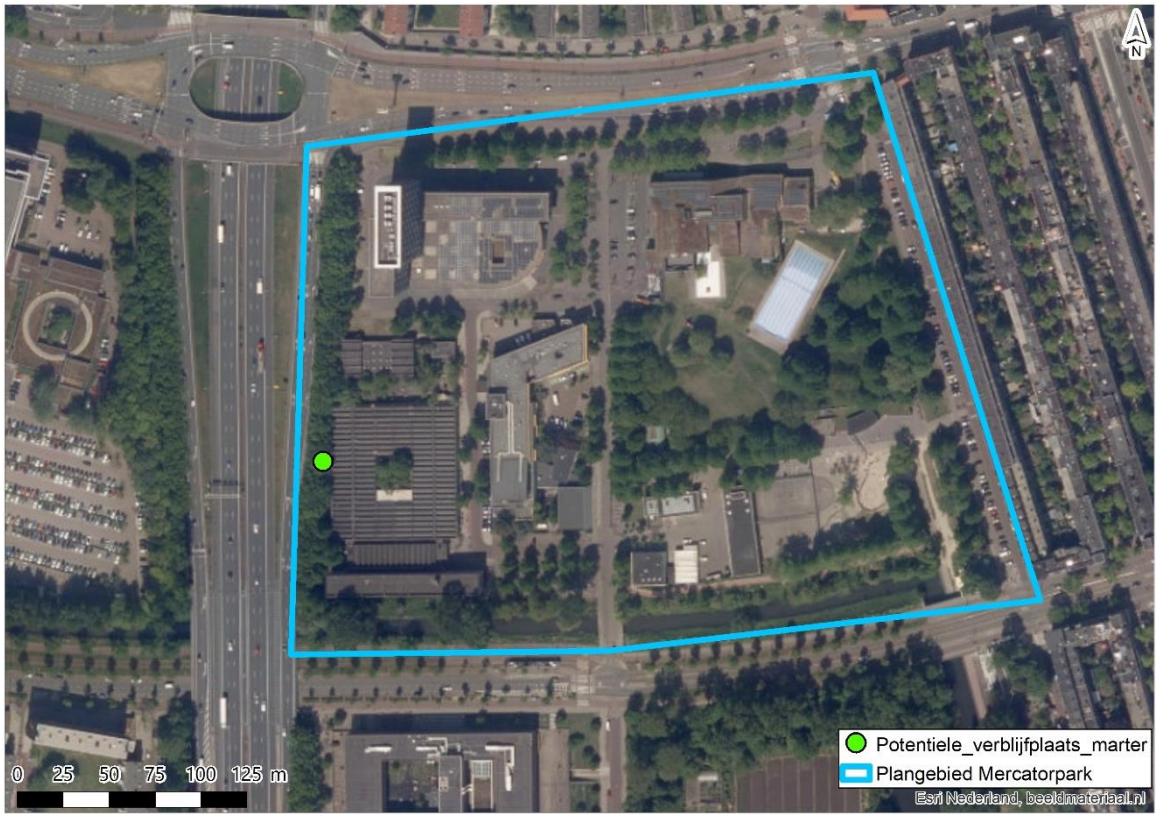

5.2.2 Effecten en conclusie

Het voorkomen van verschillende algemeen voorkomende beschermde zoogdiersoorten ('Andere soorten') in het plangebied (haas, konijn, bosmuis, egel, huisspitsmuis, en vos) is op basis van de aanwezige biotoop niet uit te sluiten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor artikel 3.10 van de Wnb in het kader van ruimtelijke ingrepen. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten is niet nodig. Wel is een eenmalige melding van het gebruik van deze vrijstelling nodig (meldingsplicht provincie Noord-Holland).

Het voorkomen van niet vrijgestelde soorten damhert en eikelmuis in het plangebied wordt uitgesloten.

Niet vrijgestelde beschermde zoogdiersoorten steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel kunnen, op basis van de aanwezige biotoop, wel in het plangebied voorkomen. Mogelijk is er een verblijfplaats voor marterachtigen aanwezig in de vorm van takkenhopen, in het bosschage in het westen van het plangebied (langs oprit A10). Ook kan deze bosschage deel uitmaken van essentieel leefgebied voor kleine marterachtigen, gezien de verbindende functie van dit landschapselement. Om aantasting van essentiële onderdelen van het leefgebied van deze soorten te voorkomen, dient de structuur (aaneengeslotenheid, beschutting) van de westelijke bomenrij te worden behouden én mag niet gewerkt worden in de directe omgeving van de potentiële verblijfplaats. Dit is van belang bij de werkzaamheden in het kader van het aan te brengen geluidscherm langs de oprit van de A10. Indien deze elementen toch worden aangetast (als er zodanig veel bomen moeten worden gekapt dat de gesloten en verbindende structuur van het bosschage verloren gaat en/of er ter hoogte van de verblijfplaats wordt gewerkt) dan dient eerst een nader soortgericht onderzoek naar kleine marterachtigen en steenmarter plaats te vinden. Indien uit dit onderzoek blijkt dat er inderdaad een verblijfplaats en/of essentieel leefgebied voor marters is dient een ontheffing te worden aangevraagd, inclusief mitigerende maatregelen. Ook de oevers van de watergang in het zuiden kunnen bovendien essentieel leefgebied vormen voor kleine marterachtigen. Om versnippering of verkleining van dit leefgebied te voorkomen dient bij de werkzaamheden aan de oever gefaseerd gewerkt te worden, waarbij er steeds in een rechte lijn wordt gewerkt in de richting van een verbindend leefgebied of faunaverbinding (paragraaf 4.4) zodat dieren hier tijdelijk naar kunnen uitwijken. Ook dient de oever in de nieuwe situatie in gelijkwaardige, of betere staat terug te komen met betrekking tot leefgebied voor kleine marterachtigen. Dit betekent dat er weer dekking in de vorm van ondergroei in de oeverzone dient terug te komen, waarbij de oever verbonden is met het Rembrandtpark, zodat de potentiële leefgebieden met elkaar in verbinding blijven en alternatieven bereikbaar blijven.

Habitatrichtlijn soorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht in of nabij het plangebied. Deze soorten stellen hoge eisen aan hun leefgebied en zijn vaak verstoringsgevoelig. Het plangebied is erg verstoord door fietsers, wandelaars met honden, spelende kinderen en auto's. Een negatief effect als gevolg van het voornemen op deze soorten(groep) is op voorhand uit te sluiten.

5.3 Vleermuizen

5.3.1 Gegevens

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 7] en de themakaart vleermuizen op maps.amsterdam.nl [lit. 6] zijn in de omgeving (< 2 km) van het plangebied waarnemingen bekend van de vleermuissoorten gewone- en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. De dichtstbijzijnde waarneming is een waarneming van gewone dwergvleermuis in een aanliggende straat. Het betreft waarnemingen van overvliegende of foeragerende individuen. Er zijn op basis van de NDFF geen waarnemingen in het plangebied en de directe omgeving bekend die duiden op de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. Uit het, inmiddels verlopen, nader soortgericht onderzoek naar vleermuizen in 2016 [lit. 1] blijkt dat in het plangebied toen geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig waren.

De biotoopeisen van deze soorten zijn in bijlage III beschreven.

Veldbezoek

Het plangebied is lokaal geschikt als foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Het gaat dan met name om het groene terrein rond het zwembad, de watergang in het zuiden en de groenstrook langs de A10. Wel is er veel lichtverstoring aanwezig. De straten in- en om het plangebied zijn vrijwel allemaal verlicht met straatverlichting. In de directe omgeving, namelijk het Rembrandtpark, is wel alternatieve foerageergelegenheid aanwezig in de vorm van grasvelden, watergangen, vijvers, struweel en bomen.

Het plangebied bevat mogelijk wel essentiële vliegroutes voor vleermuizen gezien de binding van de watergang met de Sloterplas, al is deze wel verstoord door de naastliggende weg met straatverlichting (afbeelding 5.3).

Afbeelding 5.3 Watergang met links straatverlichting langs het fietspad

Binnen het plangebied is ten slotte het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen aannemelijk. Verschillende gebouwen in- en om het plangebied bevatten open stootvoegen, waaronder de te slopen gebouwen van de gemeentewerf. Ook zijn er potentieel geschikte boomholtes aanwezig in verschillende bomen in het plangebied. Deze zijn weergegeven in afbeelding 5.4. Hierbij dient te worden opgemerkt dat er geen garantie is dat er elders in het plangebied geen bomen met geschikte holtes aanwezig kunnen zijn, omdat een complete inventarisatie hiervan niet mogelijk was en het niet duidelijk is welke bomen gekapt worden.

Afbeelding 5.4 (Mogelijk) te slopen gebouwen waar zich potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen bevinden en bomen met holtes

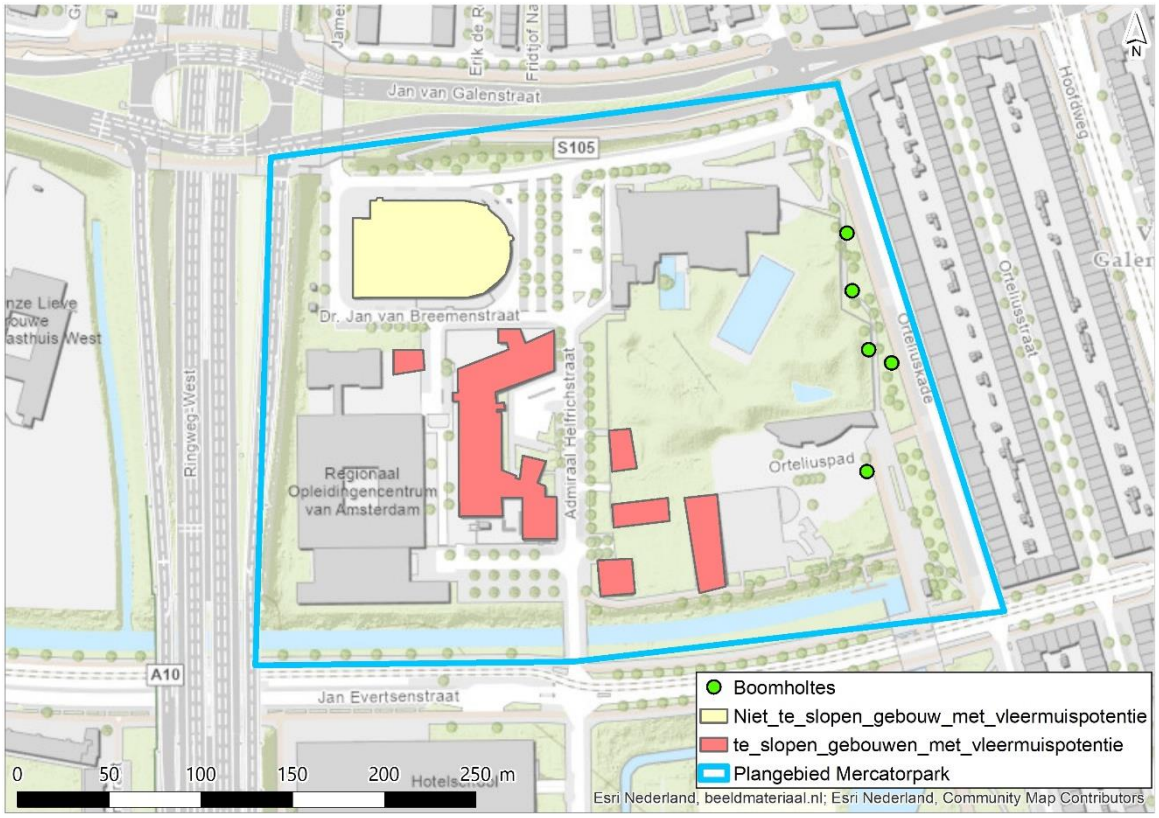

5.3.2 Effecten en conclusie

Effecten op foerageergebied/vliegroutes

Het plangebied en de directe omgeving, kunnen deel uitmaken van het leefgebied van de lokale populaties vleermuizen. Dit als onderdeel van het foerageergebied of een vliegroute. In de (wijdere) omgeving van het gebied zijn weliswaar alternatieve foerageergebieden en overvlieglocaties aanwezig. Het Rembrandtpark, Erasmuspark en de Sloterplas liggen allen op minder dan een kilometer van het plangebied. Toch kan niet worden uitgesloten dat het plangebied zelf een *essentieel* onderdeel van het leefgebied voor vleermuizen betreft, bijvoorbeeld voor vleermuizen die hier in directe omgeving een verblijfplaats hebben.

Het direct of indirect (door verstoring) aantasten/vernietigen van essentieel leefgebied voor vleermuizen is onder de Wnb verboden. Zowel in de uitvoeringsfase als in de gebruiksfase dient hiermee rekening te worden gehouden.

Uitvoeringsfase

Foeragerende en overvliegende vleermuizen kunnen voorkomen in het plangebied en in de omgeving van het plangebied. Deze vleermuizen kunnen worden verstoord, wanneer de werkzaamheden (uitvoeringsfase) of de nieuwe inrichting (gebruiksfase) zorgen voor geluid, licht of trillingen in het foerageergebied/vliegroute. Het verstoren (en daarmee tevens indirect aantasten van het leefgebied) van vleermuizen is onder de Wnb (artikel 3.5 lid 2) verboden.

Gezien de reeds aanwezige verstoring van de wegen, zal verstoring afkomstig van de werkzaamheden in het plangebied vermoedelijk slechts een beperkt effect hebben op de hier aanwezige vleermuizen. Toch zijn effecten door verstoring, vooral door piekgeluid of trillingen in de uitvoeringsfase van het voornemen, niet geheel uit te sluiten. Deze vorm van verstoring is echter te voorkomen door werkzaamheden (uitvoeringsfase) uit te voeren buiten de actieve periode voor vleermuizen, bij daglicht (tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang) en bij voorkeur in de winterperiode (december tot februari).

Hierbij dient erop gelet te worden dat er geen verblijfplaatsen worden verstoord. Zie hiervoor onderstaande paragraaf 'effecten op verblijfplaatsen'. Waar verlichting nodig is dient gebruik te worden gemaakt van efficiënt (vleermuisvriendelijk) lichtbeheer. Dit kan in de uitvoeringsfase door verlichting van met name de mogelijke vliegroutes te voorkomen/beperken door:

- het kunstmatig licht enkel daar te richten waar het ook daadwerkelijk nodig is (doelgericht);
- gebruik te maken van armaturen die het licht door middel van een scherpe bundel 1 bepaalde kant (en weg van het foerageergebied/de vliegroute) richten;
- gebruik te maken van aangepaste armaturen die verstrooiing van licht minimaliseren;
- het aantal lampen, de lichtintensiteit en het gebruik van hoge lichtmasten met veel lichtverstrooiing te beperken;
- eventueel gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting (bv. amberkleurige verlichting, LED verlichting);
- voor en na de werkzaamheden het gebruik van kunstverlichting te beperken tot enkel verlichting ter beveiliging van opslagterreinen. Ook hiervoor gelden de bovenvermelde restricties.

Gebruiksfase

In de gebruiksfase dient verder te worden voorkomen dat voor vleermuizen functionele gebieden (foerageergebieden/vliegroutes) worden verstoord door verlichting en/of geluid. Zo dient te worden nagegaan of er in de toekomstige situatie sprake is van een netto toename in verstoring in het gebied (bijvoorbeeld door het lichtplan te vergelijken met de huidige situatie) én of deze verstoring optreedt in deelgebieden die in de huidige situatie van belang zijn voor vleermuizen. Hiervoor is gericht vleermuisonderzoek (conform vleermuisprotocol 2021) nodig, waarbij wordt onderzocht op welke wijze vleermuizen momenteel gebruik maken van het plangebied. Op basis van de resultaten van dit nader onderzoek kan worden bepaald of er sprake is van een aantasting van essentieel leefgebied voor vleermuizen. Is dit wel het geval, dan is voor het voornemen een ontheffing Wnb nodig en dient een passend mitigatieplan (Activiteitenplan) te worden opgesteld.

Effecten op verblijfplaatsen

Gebouw bewonende soorten kunnen in potentie verblijven in de gebouwen in het plangebied met open stootvoegen. Een aantal van deze gebouwen worden in het kader van dit project (mogelijk) gesloopt (zie gebouwen aangeduid in het rood in afbeelding 5.4). Bij de sloop van deze gebouwen kan aldus sprake zijn van een vernietiging van vleermuisverblijfplaatsen. Dit betreft een overtreding van de verbodsbepaling in de Wnb (artikel 3.5 lid 4). Om vast te stellen of verblijfplaatsen aanwezig zijn in deze gebouwen (en een overtreding van het verbod aan de orde is) dient een vleermuisonderzoek uitgevoerd te worden conform het vleermuisprotocol 2021. Wanneer uit dit onderzoek blijkt dat er in de betreffende gebouwen verblijfplaatsen aanwezig zijn is er voor de sloop hiervan een ontheffing nodig en een activiteitenplan waarin gepaste mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgewerkt.

Verder zijn er een aantal gebouwen met potenties voor vleermuizen die niet worden gesloopt (zie geel in afbeelding 5.4). van een vernietiging van eventuele verblijfplaatsen is hier geen sprake. Wel kan sprake zijn van een indirecte aantasting door verstoring van de hierin verblijvende vleermuizen. Ook dit betreft een overtreding van de Wnb verboden. Vleermuizen zijn in hun verblijven relatief goed beschermd tegen geluidverstoring van buitenaf. Dit geldt echter niet voor piekgeluiden en trillingen. Wanneer piekgeluid- of trilling veroorzakende werkzaamheden (zoals heien of intrillen van wanden/palen) plaatsvinden binnen 50 m (vuistregel verstoringsafstand) van deze gebouwen met open stootvoegen, is een aantasting van vleermuisverblijven niet uit te sluiten. In dat geval is ook voor deze (niet te slopen) gebouwen nader vleermuisonderzoek conform vleermuisprotocol 2021 nodig om te onderzoeken wat de functie van deze gebouwen is voor vleermuizen. Wanneer wordt vastgesteld dat in deze gebouwen 1 of meerder vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn en deze als gevolg van de werkzaamheden worden aangetast, is voor de werkzaamheden een ontheffing Wnb benodigd en dient een passend mitigatieplan (Activiteitenplan) te worden opgesteld.

Verder zijn er 5 bomen aanwezig met potentieel geschikte holtes voor boombewonende vleermuizen (zie groene stippen in afbeelding 5.4. Omdat enkele van deze bomen mogelijk gekapt worden, kan er sprake zijn van vernietiging van verblijfplaatsen. Ook kunnen de verblijfplaatsen indirect worden aangetast wanneer bomen direct rond de bomen met holten worden gekapt en/of wanneer piekgeluid en trilling veroorzakende

werkzaamheden plaatsvinden binnen de verstoringscontour (standaard 50 m) van de betreffende bomen. Het vernietigen of aantasten van verblijfplaatsen van vleermuizen is onder de Wnb verboden. Om vast te stellen of verblijfplaatsen aanwezig zijn in de te kappen bomen of in de omgeving van verstorende werkzaamheden dient een vleermuisonderzoek uitgevoerd te worden conform het vleermuisprotocol 2021. Wanneer uit dit onderzoek blijkt dat er verblijfplaatsen aanwezig zijn is er een ontheffing nodig en een Activiteitenplan waarin mitigerende maatregelen worden opgenomen.

5.4 Vogels

5.4.1 Gegevens

Bureaustudie

In de afgelopen 5 jaar werden op basis van de NDFF-database [lit. 6] in de wijdere omgeving (< 3 km) van het plangebied verschillende algemene vogelsoorten waargenomen zoals onder andere zwarte kraai, merel, meerkoet en koolmees. Nabij het plangebied is op basis van de broedplaatsenkaart van de gemeente Amsterdam [lit. 5] een broedplaats bekend van huismus waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Het nest bevindt zich in de Orteliusstraat en de waarneming is uit 2015. Daarnaast betreffen de dichtstbijzijnde waarnemingen van soorten met een jaarrond beschermd nest ooievaar op 30 m van het plangebied, buizerd 50 m van het plangebied, sperwer net buiten het plangebied en slechtvalk en gierzwaluw in het plangebied. Verder van het plangebied (< 3 km) zijn waarnemingen van boomvalk, ransuil, roek, en havik bekend.

In of nabij het plangebied zijn geen vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn aangetroffen met nestindicerend gedrag (bijvoorbeeld territorium afbakenende roep, baltsend paartje, vervoer van voedsel naar locatie, etc.) of nesten van deze vogels.

De biotoopeisen van de soorten met een jaarrond beschermd nest zijn in bijlage III beschreven.

Veldbezoek

Het plangebied heeft plaatselijk veel groen. Echter is er een hoge mate van verstoring door spelende kinderen, fietsverkeer, wandelaars met honden en drukke autowegen. Tijdens het veldbezoek zijn enkele algemene broedvogels waargenomen, waaronder roodborst, merel en gaai. Potentieel jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht. De gebouwen in het plangebied hebben platte daken en bevatten geen geschikte plekken voor huismus of gierzwaluw (andere openingen in de bebouwing). De hoge mate van verstoring maakt het plangebied ongeschikt voor boombroedende vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn.

5.4.2 Effecten en conclusie

Effecten op algemene broedvogels

Algemene broedvogels kunnen een nestplek vinden in de bomen en struiken in en rond het plangebied. Voor aanwezige broedvogels geldt dat werkzaamheden tijdens het broedseizoen (globaal maart t/m augustus) voor verstoring kunnen zorgen door trillingen of geluid. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat opzettelijk verstoren in het broedseizoen (individuen, nesten of eieren) verboden is volgens de Wnb. Het verkrijgen van ontheffing voor het verstoren van broedvogels is meestal niet mogelijk. De effecten op vogels en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb zijn namelijk gemakkelijk te voorkomen, te weten door in principe 3 mogelijkheden:

- buiten het broedseizoen werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt;
- het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels.

Als werkzaamheden plaats gaan vinden in het broedseizoen, moet een deskundige eerst vaststellen dat er geen broedende vogels aanwezig zijn in het plangebied. Wanneer kan worden geconstateerd dat in de directe omgeving van de werkzaamheden geen vogels broeden bij de start van de werkzaamheden, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. Mochten er wel broedende vogels aanwezig zijn binnen de verstoringcontour van de werkzaamheden mag er pas worden gestart met de werkzaamheden als er niet meer gebroed wordt. Doorgaans zijn de meeste vogels rond half juli uitgebroed, er zijn echter vogelsoorten die tot in september broeden.

Effecten op jaarrond beschermde nesten
Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen in het plangebied en worden ook niet verwacht. De gebouwen bevatten geen van allen geschikte nestgelegenheid voor huismus of gierzwaluw. Verder is de mate van verstoring zeer hoog, waardoor overige soorten zoals buizerd of ransuil hier niet zullen gaan broeden. Van negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten is dan ook geen sprake. Vervolgstappen zijn niet nodig.

5.5 Amfibieën en reptielen

5.5.1 Gegevens

Bureaustudie
Op basis van de NDFF-database [lit. 7] zijn in of direct nabij het plangebied (< 2 km) waarnemingen bekend van de onder de Wnb beschermde amfibiesoorten van het beschermingsregime ‘Andere soorten’ gewone pad, bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker en kleine watersalamander. Deze soorten zijn allen vrijgesteld in het kader van ruimtelijke ingrepen. Wel geldt er een meldingsplicht van het gebruik van deze vrijstelling bij de provincie Noord-Holland. Niet vrijgestelde soorten of soorten beschermd onder de habitatrichtlijn zijn niet waargenomen. Reptielen zijn ook niet waargenomen. In het (inmiddels verlopen) natuurwaardenonderzoek uit 2016 [lit. 1] is ook gevist in de watergang. Hierbij zijn geen beschermde soorten gevangen.

De biotoopeisen van deze soorten, zijn in bijlage III beschreven.

Veldbezoek
De watergang in het zuiden van het plangebied biedt geschikt leefgebied aan amfibieën. Beschermde, niet vrijgestelde amfibieën worden hier echter niet verwacht vanwege de grote afstand tot bekende populaties en de hoge mate van verstoring door mensen (met honden) en de drukke weg die langs de watergang loopt. Algemene, vrijgestelde amfibieën kunnen hier wel voorkomen aangezien die vaak minder verstoringsgevoelig zijn en minder hoge eisen stellen aan hun biotoop.

Reptielen zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoop ook niet verwacht vanwege de hoge mate van verstoring, het ontbreken van open zand- of rotsvlakten waar reptielen kunnen zonnen, en het ontbreken van broeihopen.

5.5.2 Effecten en conclusie

Op basis van bekende waarnemingen en het aanwezige biotoop is het voorkomen van onder de Wnb beschermde reptiel- en amfibiesoorten binnen het plangebied uit te sluiten. Van negatieve effecten als gevolg van het voornemen op deze soortengroep is dan ook geen sprake. Er is geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën en reptielen. Wel is ten allen tijden de zorgplicht van kracht en geldt een meldingsplicht voor bovengenoemde vrijgestelde soorten bij de provincie Noord-Holland.

5.6 Vissen

5.6.1 Gegevens

Bureaustudie
Op basis van de NDFF-database [lit. 7] zijn in of direct nabij het plangebied (< 2 km) geen waarnemingen bekend van de onder de Wnb beschermde vissoorten. In het (inmiddels verlopen) natuurwaardenonderzoek uit 2016 [lit. 1] is ook gevist in de watergang. Hierbij zijn geen beschermde soorten gevangen.

Binnen de Habitatrichtlijn zijn alleen de vissoorten houting en steur beschermd. Dit zijn beiden trekvissen van grote wateren (zee, rivieren). Deze soorten migreren doorgaans door dieper en open water. Binnen het soortenbeschermingsregime 'Andere soorten' zijn alleen de vissoorten beekprik, elrits, gestippelde alver, beekdonderpad, kwabaal en grote modderkruiper beschermd. Dit zijn soorten van zuurstofrijke, schone en stromende wateren (beekprik, elrits, gestippelde alver, beekdonderpad, kwabaal) of verlandende wateren (grote modderkruiper).

Veldbezoek
De watergang in het plangebied heeft vrij steile oevers waar voornamelijk riet groeit. Drijvende en ondergedoken waterplanten ontbreken De watergang biedt geen geschikt biotoop aan onder de Wnb beschermde vissoorten (zie ook beschrijving onder bureaustudie). Deze worden dan ook niet verwacht.

5.6.2 Effecten en conclusie

Het voorkomen van beschermde vissoorten in het plangebied wordt niet verwacht wegens het ontbreken van deze soorten in de wijde omgeving van het plangebied. Daarnaast bevat het plangebied geen specifieke biotopen die beschermde vissoorten nodig hebben. Ook is de afstand tot bestaande populaties te groot, waardoor het voorkomen van onder de Wnb beschermde vissoorten op voorhand kan worden uitgesloten. Indien er in het water wordt gewerkt dient er vanuit de zorgplicht (zie toelichting in bijlage I) wel aandacht te worden besteed aan vis middels ecologische begeleiding in de uitvoeringsfase van de werkzaamheden. Dit betekent dat bij werkzaamheden in het kader van de verbreding van de watergang een deskundig ecoloog aanwezig is die aangeeft op welke wijze de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd (bijvoorbeeld in 1 richting werken, zo nodig vissen afvangen en verplaatsen, etc.).

5.7 Vlinders, libellen en andere ongewervelden

5.7.1 Gegevens

Bureaustudie
Op basis van de NDFF [lit. 7] is op 500 m van het plangebied een waarneming bekend van de onder de Wnb beschermde soort grote vos. Deze soort is beschermd onder het beschermingsregime 'Andere soorten' van de Wnb. In of nabij het plangebied zijn geen beschermde soorten waargenomen. Deze soorten stellen over het algemeen hoge eisen aan hun biotoop. Ze zijn bijvoorbeeld te vinden in heide, plantenrijke vennen, zuurstofrijke beken, verlandingsvegetaties met krabbenscheer, zandstrandjes langs de grote rivieren, bloem- en/of kruidenrijke graslanden, blauwgraslanden, moerassen, bos en stromend water [lit. 7].

Veldbezoek
Het plangebied biedt geen geschikt biotoop aan onder de Wnb beschermde ongewervelden (zie ook beschrijving onder bureaustudie). Zo ontbreekt het aan de juiste elementen (waardplanten) voor deze soorten.

5.7.2 Effecten en conclusie

Op basis van bekende waarnemingen en het aanwezige biotoop is het voorkomen van onder de Wnb beschermde vlinder, libellen of andere ongewervelden binnen het plangebied uit te sluiten. Van negatieve effecten als gevolg van het voornemen op deze soortengroepen is dan ook geen sprake. Er is geen knelpunt met de Wet natuurbescherming ten aanzien van ongewervelden.

6

RISICOSOORTEN

Op basis van een korte bureaustudie en waarnemingen tijdens het veldbezoek zijn de risico's ten aanzien van enkele ongewenste invasieve exoten of andere risicosoorten in kaart gebracht. Hierbij dient te worden opgemerkt dat tijdens het veldbezoek in het kader van deze quickscan natuur enkel de locatie waar de werkzaamheden worden uitgevoerd onderzocht zijn op de aanwezigheid van deze risicosoorten. Rondom het plangebied zijn geen gerichte inventarisaties uitgevoerd, wel zijn eventueel toevallige waarneming genoteerd.

6.1 Risicosoorten: flora

Bij de uitvoering van deze quickscan natuur is aandacht besteed aan de aanwezigheid van invasieve exoten of andere ongewenste flora soorten. Het gaat om:

- Aziatische duizendknopen;
- reuzenberenklauw;
- reuzebalsemien;
- uitheemse Guldenroeden (Canadese/late);
- eventueel overige (aquatische) exoten.

Gegevens

Bureaustudie

Van deze soorten zijn op basis van de gegevens van de gemeente Amsterdam [lit. 6] alleen een paar groeilocaties van Aziatische duizendknoop op zo'n 50 meter van het plangebied bekend. Op basis van de gegevens van de gemeente Amsterdam is in het plangebied geen Aziatische duizendknoop aanwezig [lit. 5]. De dichtstbijzijnde locaties bevinden zich op zo'n 50 meter ten oosten van het plangebied.

Afbeelding 6.1 Locaties duizendknoop [lit. 6], met het donkere vak het plangebied

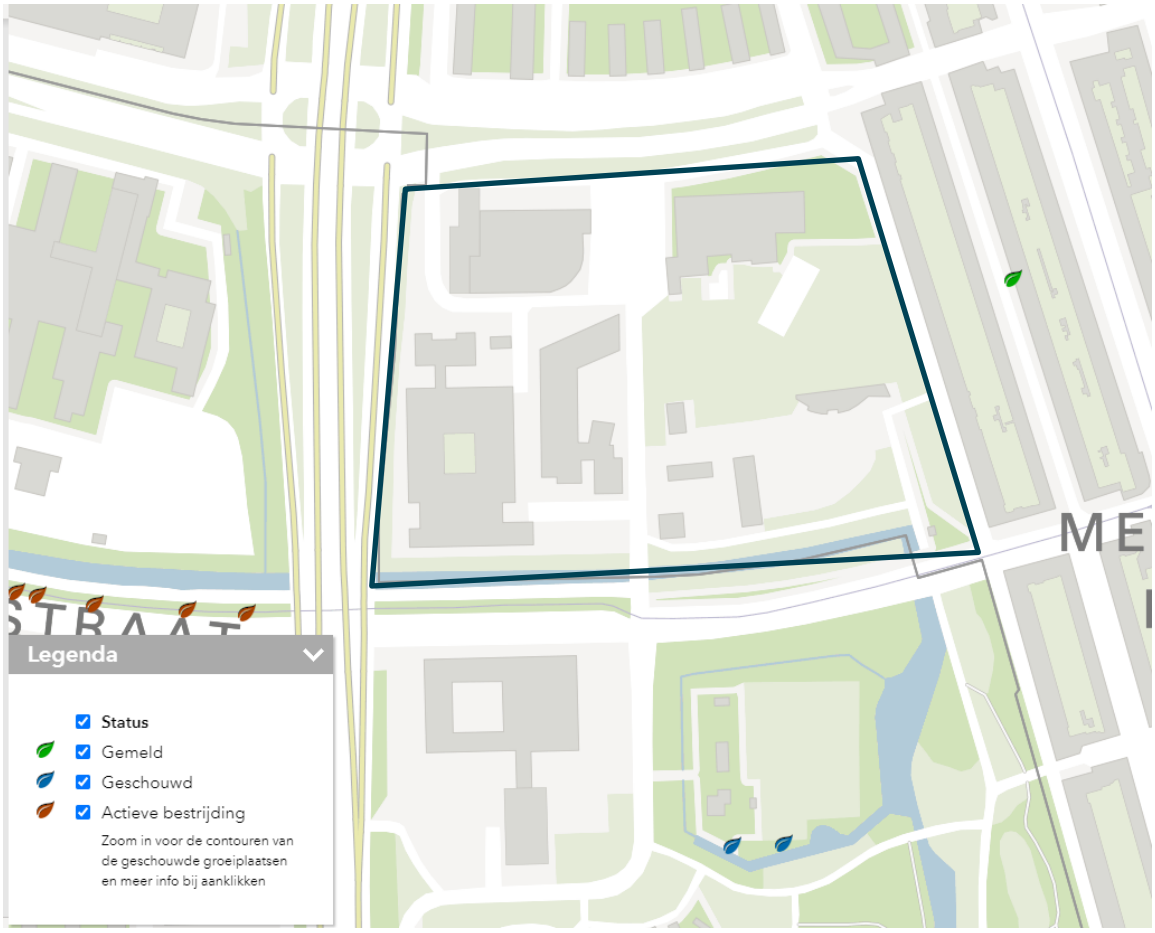

Veldbezoek
Tijdens het veldbezoek zijn geen invasieve exoten waargenomen.

Risicobeoordeling
Groeilocaties van invasieve exoten bevinden zich niet binnen de werkzones van de voorgenomen werkzaamheden. Bij de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden is er daarom geen risico ten aanzien van de groei/verspreiding van invasieve exoten (of andere ongewenste soorten).

6.2 Risicosoorten: fauna

Bij de uitvoering van deze quickscan natuur is aandacht besteed aan de aanwezigheid van de faunasoorten:
- stadsduif;
- eikenprocessierups.

Gegevens
Bureaustudie
Op basis van de gegevens van de gemeente Amsterdam is in het plangebied aan de Jan Evertsenstraat eikenprocessierups waargenomen [lit. 5].

Veldbezoek
In het plangebied zijn aan de Dr. Jan van Breemenstraat kleine eiken waargenomen. Hier zou mogelijk eikenprocessierups voor kunnen komen. Ook zijn in de zuidoosthoek van het plangebied stadsduiven

aangetroffen. Stadsduif zou door het hele plangebied heen kunnen broeden in de bomen en struiken die er staan.

Afbeelding 6.2 Locatie van eiken en eiken waar voorheen eikenprocessierups is waargenomen.

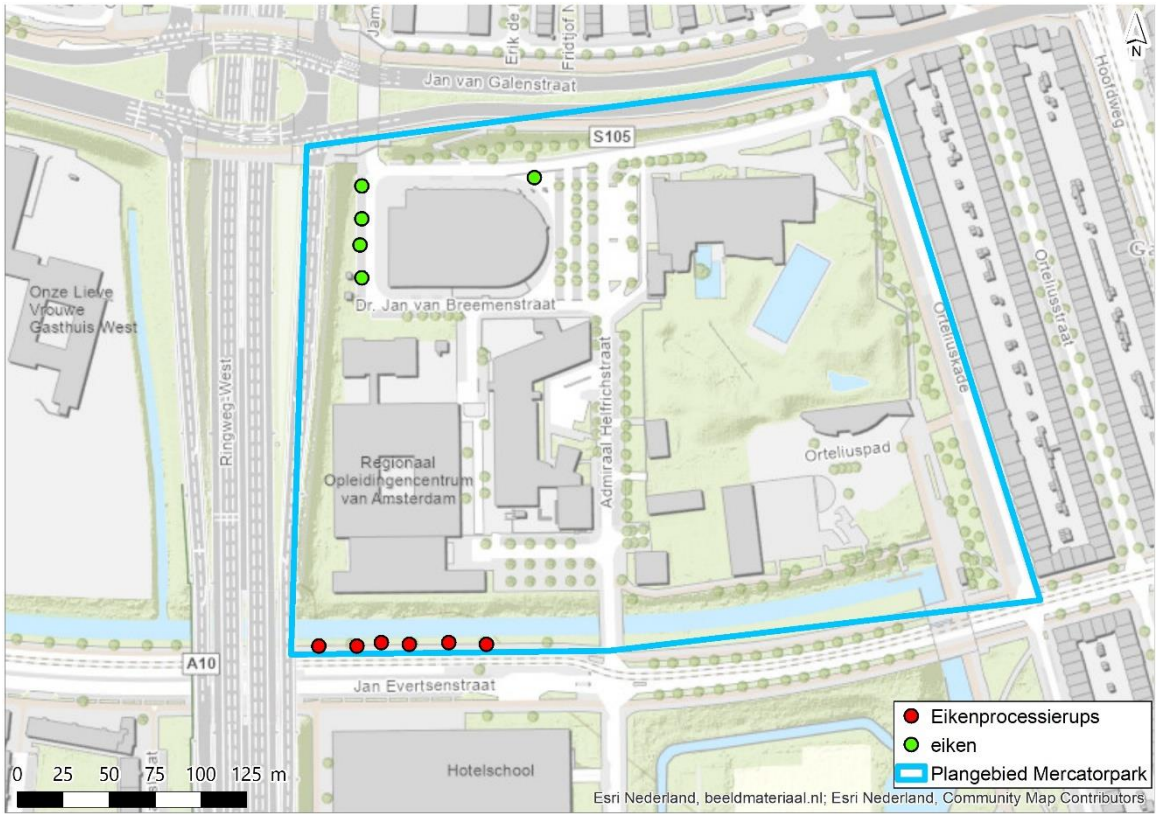

Afbeelding 6.3 Stadsduif in het plangebied

Risicobeoordeling

Indien werkzaamheden in het groeiseizoen plaatsvinden rond de aangegeven eiken wordt aanbevolen voor aanvang van de werkzaamheden de aanwezige eiken te laten controleren op eikenprocessierups, en indien aanwezig deze te laten verwijderen. Daarnaast is het mogelijk dat stadsduif in het plangebied broedt. Voor aanvang van de werkzaamheden dient daarom een nestencheck plaats te vinden. Het broedseizoen van stadsduif kan, afhankelijk van het weer, langer duren dan dat van andere algemene broedvogels.

7

KANSEN

De voorgenomen woningbouw biedt ook kansen voor een opwaardering van de natuurwaarde van het gebied. In dit hoofdstuk worden een aantal voorbeeld maatregelen beschreven die mogelijk in het ontwerpplan kunnen worden ingepast om de ecologische waarde van het gebied te stimuleren.

Natuurvriendelijke oevers

De watergang in het zuiden van het plangebied wordt verbreed. Dit biedt de mogelijkheid om de oever natuurvriendelijker aan te leggen. Natuurvriendelijke oevers hebben een flauw talud waardoor de overgang van land naar water heel geleidelijk is. Hierdoor ontstaan verschillende zones die elk belangrijk is voor een ander soort dieren en vegetatie (afbeelding 7.1).

Afbeelding 7.1 Overgang van verschillende oeverzones [lit. 11]

DE VERSCHILLENDE OEVERZONES VAN EEN NATUURVRIENDELIJKE OEVER

Vanaf het water gezien gaat de vegetatie geleidelijk over in steeds drogere planten tot (moeras)bos. De drassige zones zijn vooral van belang voor soortenrijke moerasvegetaties en ongewervelde dieren, zoals wormen, kreeftachtigen, insecten en spinachtigen. De ondiepe wateren met waterplanten zijn ideale schuil- en paaiplaatsen voor vissen.

1 *Bloemrijk grasland;*
2 *Vegetatie van vochthoudende grond;*
3 *Vegetatie van natte ruigtes (plas-dras);*
4 *Moerasplanten die in ondiep water staan;*
5 *Moerasplanten die in dieper water staan;*
6 *Drijfbladplanten;*
7 *Ondergedoken waterplanten.*

Vanwege de invloed van zowel land als water is de oeverzone van nature een systeem met een grote verscheidenheid aan flora en fauna. Planten dienen als voedsel, maar ook als schuilgelegenheid voor veel dieren, waaronder insecten, vissen en vogels. De ecologische invloed van de oever reikt daarmee veel verder dan alleen de grens tussen land en water. De oever biedt daarnaast goede migratiemogelijkheden voor planten en dieren en is als zodanig uitermate geschikt als ecologische verbindingszone. Tenslotte kan de natuurvriendelijke oever bijdragen aan een gezond, helder watersysteem.

Insectenhotels en - stenen

De aanwezige insectenpopulaties kunnen verder worden gestimuleerd door het ophangen of plaatsen van hotels en stenen voor insecten. Inbouwstenen, gestapelde stenen en insectenhotels dragen bij aan een gezonde wilde bijen en vlinderpopulatie in de stad. De insectenhotels worden bij voorkeur geplaatst op plekken beschut tegen regen en wind, zoals achter de biotopenmuur. Vlinderkasten en bijenstenen moeten vooral in de zon worden geplaatst. Belangrijk is ook dat de kasten en stenen worden geplaatst in de buurt van nectar- en stuifmeeldragende planten.

Afbeelding 7.2 Impressie van insectenhotel (links), bijenbaksteen (rechts) [lit. 7]

Nestkasten en -stenen

Uit de quickscan is gebleken dat het plangebied geschikt is als leefgebied voor verschillende vleermuizen en algemene broedvogels. Daarnaast zijn nabij het plangebied nestelende huismussen waargenomen. Om het voorkomen van vleermuizen, huismussen en andere broedvogels extra te stimuleren kan overwogen worden om bomen en/of gevels van kasten voor deze soorten te voorzien. Ook kan gedacht worden aan een natuur inclusief ontwerp bij het bouwen van de nieuwe woningen. Sommige vogelsoorten, zoals mezen, kunnen ook eikenprocessierups eten. Zo kan het aanbrengen van mezenkasten helpen bij het beter onder controle houden van eikenprocessierups.

Voor vleermuizen dient daarbij rekening te worden gehouden met een aantal aandachtspunten, namelijk [lit. 9]:

- hang de kast op aan een stevige boom (het liefst op een plaats waar meerdere bomen aanwezig zijn) of aan een gebouw;
- hang de kast met de voorzijde naar het zonlicht, zuid of zuidwest. Vleermuizen zijn echte warmteliefhebbers;
- hang de kast op een rustige plek, met weinig verstoring;
- hang de kast in de luwte;
- zorg voor een vrije aanvliegroute. Geen takken of bladeren voor de invliegopening of direct onder de kast;

- hang de kast op een minimale hoogte van 3 meter;
- een vleermuiskast kunt u het hele jaar door ophangen, maar het liefst voor het voorjaar;
- hang meerdere kasten in uw tuin. U vergroot zo het aanbod aan zomer verblijfplaatsen.

Afbeelding 7.3 Impressie van vleermuiskasten

Ook voor vogels gelden een aantal aandachtspunten met betrekking tot de kasten [lit. 10]:
- hang de nestkast op een rustige plek op;
- niet in de volle zon, dus liever niet op het zuiden;
- beschut tegen de wind. De invliegopening kan het beste op het noordoosten zijn gericht, want de wind komt in Nederland vaak uit het zuidwesten;
- een vrije en veilige aanvliegroute is belangrijk. Geen takken direct voor de opening;
- vogels van dezelfde soort wonen het liefst tenminste 10 meter van elkaar. Voor vogels van verschillende soorten, zoals koolmees en pimpelmees kunnen de kasten een meter of 3 uit elkaar hangen;
- koloniebroeders wonen wel weer graag in groepen; de nestkasten voor soorten als mussen, spreeuwen en zwaluwen kunnen daarom wel naast elkaar worden opgehangen.

Afbeelding 7.4 Impressie nestkast vogels (koolmees)

Bloemrijke boomspiegels

De boomspiegels en bermen in het plangebied bestaan momenteel voornamelijk uit gras. Door het bermbeheer aan te passen en de bodemspiegels te beplanten, verbetert de bodemstructuur en het bodemleven. Ieder onverhard en beplant stuk grond in de stad zorgt voor meer biodiversiteit en een betere waterhuishouding. Dit stimuleert het voorkomen van vlinders, wilde bijen, vogels, planten en kleine zoogdieren.

Er wordt aanbevolen een beplantingsplan uit te werken met een diversiteit aan soorten waaronder zoveel mogelijk inheemse soorten, soorten met verschillende bloeiperioden (zodat er gedurende een groot deel van het jaar bloeiende planten zijn) en waardplanten van vlindersoorten (zoals vlinderstruik, wegdoorn, kruisbloemogen, etc.). Het is aangewezen het beplantingsplan tevens af te stemmen op de waardplanten van de insectenpopulaties aanwezig in de omgeving van het plangebied (zie bijvoorbeeld https://bloeibogen.nl/).

Bedek de bodem van de boomspiegels met een dunne laag organisch materiaal, bijvoorbeeld met blad. Dat zorgt voor een gezond bodemleven. Ook zijn er insecten, zoals sluipwespen, die helpen bij het bestrijden van eikenprocessierups. Deze leggen hun eitjes in de eitjes van de processierups [lit. 14]. De sluipwespen worden aangetrokken door de bloemrijke boomspiegels- en bermen.

Afbeelding 7.5 Impressie bloemrijke boomspiegels [lit. 9]

Vleermuisvriendelijke verlichting

Beperken van verlichting

De beste methode: zo min mogelijk verlichten. Vraag je altijd af waar en hoeveel licht er werkelijk nodig is. Streef bij de transitie van bestaande verlichting naar Ledverlichting naar energiebesparing en minder lichtverstoring, niet naar een toename van het licht voor dezelfde kosten [lit. 15].

Alleen verlichten waar het nodig is

Waar toch verlicht moet worden kan verstoring voorkomen worden door het kiezen van de juiste armatuur en lamphoogte. Een goede armatuur en lamphoogte richt het licht precies daar waar het nodig is. Bomen, struiken en groene wallen kunnen voorkomen dat aangrenzend leefgebied door verlichting wordt verstoord. Zo hou je bijvoorbeeld een tuin, plantsoen, vijver, gevel met de vleermuiskasten, houtwal of park donker en geschikt voor vleermuizen [lit. 15].

Alleen verlichten wanneer het nodig is

De meeste verlichting brandt voor onze veiligheid en hoeft niet te branden als er niemand is. Verlichtingsschema's afgestemd op verkeersdrukte, werktijden en kwetsbare perioden voor vleermuizen kunnen veel verstoring voorkomen. Bewegingsmelders schakelen (intensere) verlichting alleen in wanneer mensen aanwezig zijn [lit. 15].

Kies de passende lichtkleur

Ook de keuze van de lichtkleur kan verstoring van vleermuizen verminderen. Rood of amberkleurig licht verstoort vleermuizen minder op vliegroutes en bij het jagen op insecten. Wanneer wit licht nodig is, kunnen lampen met een klein aandeel Uv-licht de meest ernstige verstoring voorkomen. Ook kan met een tijdschema de lichtkleur aangepast worden [lit. 15].

Afbeelding 7.6 Voorbeeld vleermuisvriendelijke verlichting [lit. 15]

Vleermuisvriendelijk bouwen vraagt om natuurinclusief verlichten

Pas bij natuurinclusieve nieuwbouw of het inrichten van een vleermuisvriendelijk park waar nodig vleermuisvriendelijke verlichting toe. Voorkom dat verlichting de goede bedoelingen voor de vleermuizen teniet doet [lit. 15].

Verlichting en de wet

Voor het aanbrengen of uitbreiden van verlichting op een locatie waar vleermuizen verblijven, jagen of regelmatig vliegen gelden de bepalingen van de Wet Natuurbescherming. De hierboven genoemde methoden voor natuurinclusief verlichten kunnen negatieve effecten voorkomen of verminderen maar dienen wel afgestemd te worden op de aanwezige vleermuizen en waarvoor zij de locatie gebruiken [lit. 15].

8

CONCLUSIE

8.1 Effecten op beschermde natuurwaarden

8.1.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000
Gezien de grote afstand (7,5 km) tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en de tussenliggende barrières zoals bebouwing, wegen en spoorlijnen zijn fysieke effecten (zoals oppervlakteverlies, versnippering, verstoring door geluid/licht/trillingen) van het voornemen op IHD van Natura 2000-gebied op voorhand uitgesloten.

Gezien de schaal van de werkzaamheden is een depositie effect op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden niet op voorhand uit te sluiten. Het depositie effect dient te worden beoordeeld door middel van een AERIUS berekening met basisbeoordeling stikstof. Als uit deze berekening volgt dat er geen sprake is van een meetbare projectbijdrage (<0,005 mol/ha/jr), is de nodige juridische zekerheid verschaft dat de werkzaamheden kunnen plaatsvinden zonder Wnb-vergunning. In het geval er toch een hogere projectbijdrage optreedt zijn nadere vervolgstappen nodig (Voortoets en/of Passende Beoordeling en vergunning).

Natuurnetwerk Nederland (NNN)
Het plangebied ligt buiten het NNN, externe werking is niet van toepassing. Nadere vervolgstappen zijn niet nodig.

Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam (HGS)
Het plangebied ligt buiten de HGS, externe werking is niet van toepassing. Nadere vervolgstappen zijn niet nodig.

Ecologische structuur gemeente Amsterdam
Omdat er werkzaamheden plaats gaan vinden in de ecologische structuur dient het voornemen eerste langs de gemeenteraad te gaan. Dit moet eerst worden voorbesproken met Geert Timmermans (R&D). Mogelijk kan een ecologisch knelpunt net buiten het plangebied meegenomen worden in de werkzaamheden. Dit kan gedaan worden door de Einsteinweg (A10) te voorzien van een faunagoot.

8.1.2 Soortenbescherming

In de onderstaande tabel zijn de bevindingen en conclusies ten aanzien van de beschermde soorten samengevat.

Tabel 8.1 Samenvattende tabel soortenbescherming

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten? Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Meldingsplicht (ja/nee)	Ontheffing aanvragen (ja/nee)
		Mitigatie	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)		
flora	ja, rode lijstsoort 'bevertjes' aanwezig	ja, i.h.k.v. de zorgplicht waar mogelijk (indien inpasbaar binnen het herinrichtingsplan) de groeiplaatsen van bevertjes in het gebied te ontzien of eventueel de soort (met een deel van de bodem) te verplaatsen naar een nieuwe groeiplaats	nee	nee	nee
grondgebonden zoogdieren	ja, algemeen voorkomende soorten zoals haas, konijn, bosmuis, egel, huisspitsmuis, en vos én niet-vrijgestelde soorten kleine marterachtigen en steenmarter mogelijk aanwezig	- vrijwaren van zone rond takkenhopen (potentiële) verblijfplaats in westelijke bosschage - behouden structuur westelijke bosschage - werkzaamheden aan de oever gefaseerd uitvoeren, waarbij er steeds in een rechte lijn wordt gewerkt in de richting van een verbindend leefgebied of faunaverbinding én oevervegetatie na afloop herstellen	soortgericht onderzoek kleine marterachtigen en steenmarter indien gewerkt wordt ter hoogte van de potentiële marterverblijfplaats en/of indien structuur van westelijke bosschage (langs oprit A10) wordt aangetast	ja voor haas, konijn, bosmuis, egel, huisspitsmuis, vos, kleine marterachtigen en steenmarter	Ja, als uit soortgericht onderzoek blijkt dat essentiële onderdelen van het leefgebied van marterachtigen als gevolg van de werkzaamheden worden aangetast/vernietigd
vleermuizen	ja, potentiële verstoring van overvliegende/foeragerende vleermuizen in de uitvoeringsfase	verstoring voorkomen door werkzaamheden uit te voeren buiten de actieve periode voor vleermuizen (overdag en bij voorkeur in winterperiode) en het toepassen van vleermuisvriendelijk lichtbeheer	nee	nee	nee, mitigerende maatregelen dienen in acht te worden genomen

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten? Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Meldingsplicht (ja/nee)	Ontheffing aanvragen (ja/nee)
		Mitigatie	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)		
	ja, potentiële verstoring van overvliegende/foeragerende vleermuizen in de gebruiksfase	uit nader onderzoek (volgende kolom) moet blijken of en welke vorm van mitigatie nodig is	Ja, nagaan bijkomende verstoring in gebruiksfase (vergelijken lichtplan en gebruik) én vleermuisonderzoek gericht op gebruik plangebied als foerageergebied/vliegroute vleermuizen	nee	Ja, indien uit onderzoek blijkt dat bijkomende verstoring optreedt binnen essentieel onderdeel vleermuisleefgebied
	ja, mogelijke aantasting/vernietiging van verblijfplaatsen in gebouwen/bomen	Uit nader onderzoek (volgende kolom) moet blijken of en welke vorm van mitigatie nodig is	Ja, vleermuisonderzoek conform vleermuisprotocol 2021 om na te gaan of in betreffende gebouwen/bomen vleermuisverblijven aanwezig zijn	nee	ja, indien uit vleermuisonderzoek volgt dat in het gebied vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn die als gevolg van de werkzaamheden worden aangetast/vernietigd, is een ontheffing Wnb nodig
algemene broedvogels	ja, mogelijke aanwezigheid algemeen voorkomende broedvogels.	ja, verstoring broedvogels voorkomen door: - buiten broedperiode werken; - vooraf broedperiode aanvangen en werkzaamheden continu uitvoeren; - of plangebied vooraf ongeschikt maken voor broedvogels	ja, bij werkzaamheden in het broedseizoen is voorafgaand aan werkzaamheden een controle op broedvogels door een deskundig ecoloog nodig	nee	nee, mitigerende maatregelen dienen in acht te worden genomen
jaarrond beschermde nesten	nee	n.v.t.	nee	nee	nee
amfibieën	ja, algemene soorten zoals gewone pad, bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker en kleine watersalamander mogelijk aanwezig	geen, wel zorgplicht	nee	ja voor gewone pad, bastaardkikker, meerkikker, bruine	nee

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten? Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Meldingsplicht (ja/nee)	Ontheffing aanvragen (ja/nee)
		Mitigatie	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)		
				kikker en kleine watersalamander	
reptielen	nee	n.v.t.	nee	nee	nee
vissen	nee	n.v.t.	Bij werkzaamheden in de watergang is ecologische begeleiding nodig	nee	nee
vlinder, libellen & ongewervelden	nee	n.v.t.	nee	nee	nee

8.2 Risicosoorten

8.2.1 Risicosoorten: Flora

Op ongeveer 50 m afstand van het plangebied bevinden zich diverse groeilocaties van duizendknoop. Om verspreiding te voorkomen dienen deze locaties gemeden te worden. Werkterreinen mogen zich niet op of vlakbij groeilocaties bevinden.

8.2.2 Risicosoorten: Fauna

Indien de werkzaamheden in het groeiseizoen plaatsvinden wordt aanbevolen voor aanvang van de werkzaamheden de aanwezige eiken te laten controleren op eikenprocessierups, en indien aanwezig de rupsen te laten verwijderen. Daarnaast is het mogelijk dat stadsduif in het plangebied broedt. Voor aanvang van werkzaamheden dient daarom een nestencheck plaats te vinden. Het broedseizoen van stadsduif kan, afhankelijk van het weer, langer duren dan dat van andere algemene broedvogels.

8.3 Kansen

Bij de uitvoering van de werkzaamheden kunnen de volgende koppelkansen overwogen worden om de natuurwaarde van het gebied verder te stimuleren:
- natuurvriendelijke oevers aanleggen;
- het plaatsen van insectenhotels en -stenen;
- het plaatsen van kasten of neststenen voor vleermuizen en/of vogels;
- bloemrijke bermen- en boomspiegels;
- vleermuisvriendelijke verlichting.

9

BRONNEN

1 Gemeente Amsterdam, ruimte en duurzaamheid, A. Blokker, december 2016, natuurwaardenonderzoek Jan Evertsenstraat - West.
2 Vereniging Stadswerk (2020). Gedragscode soortenbescherming gemeente, d.d. 4 december 2020 (definitief).
3 De Vlinderstichting (2020). Vaststellen van de iepenpage langs kades in Amsterdam.
4 Kaart Natura 2000, https://geodata.nationaalgeoregister.nl/natura2000/wfs.
5 Kaart Natuurnetwerk Nederland, https://geodata.nationaalgeoregister.nl/provincies/ps/wfs/v1?language=dut&pv-ps:PS_ProtectedSite_nlps-nnn.
6 Kaartviewer gemeente Amsterdam, https://maps.amsterdam.nl/.
7 NDFF-ecogrid database.
8 Zoogdiervereniging.nl, geraadpleegd op 16 juni 2021.
9 Gemeente Amsterdam (gd). Natuurinclusief bouwen en ontwerpen in twintig ideeën.
10 Vivera, Tips vleermuizenkast ophangen, vivera.nl.
11 Vogelbescherming.nl. Nestkasten ophangen, https://www.vogelbescherming.nl/in-mijn-tuin/nestkasten/nestkasten-ophangen.
12 Gemeente Amsterdam, L.R. Alkemade, juli 2020, situatietekeningen Mercatorpark.
13 Stowa (2009), Handreiking natuurvriendelijke oevers.
14 nature today (2021), 'Voor het eerst sluipwesplarven in eitjes van eikenprocessierupsen in Nederland gevonden'.
15 Zoogdiervereniging, Factsheet vleermuizen verlichting.

Bijlage(n)

BIJLAGE: TOETSINGSKADER

In de hiernavolgende paragrafen zijn de relevante delen van het wettelijk kader in relatie tot natuurbescherming opgenomen.

I.1 Nationaal natuurbeleid (Wet natuurbescherming)

Gebiedsbescherming

In hoofdstuk 2 van de Wnb zijn de bepalingen voor gebiedsbescherming vastgelegd. De regels hebben als doel het beschermen en in stand houden van natuurgebieden met bijzondere of kwetsbare waarden. Hiermee zijn internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) in nationale regelgeving verankerd.

Nederland past een vergunningstelsel toe bij de bescherming van Natura 2000-gebieden. Projecten of andere handelingen, die gelet op de instandhoudingdoelen (IHD), significant negatieve gevolgen kunnen hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied, zijn volgens artikel 2.7, lid 2 van de Wnb vergunningsplichtig. Voor elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000- gebied dient te worden beoordeeld of kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden/ontwikkeling een significant negatief effect hebben op de beschermde natuurwaarden in het betreffende gebied. Indien significant negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, dient een 'passende beoordeling' te worden uitgevoerd.

In het geval de passende beoordeling niet de zekerheid verschaft dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, moet de vergunning, c.q. de instemming, worden geweigerd, tenzij aan de 'ADC-criteria' voldaan wordt. Dit betekent dat er geen alternatieven zijn (A), er sprake is van bij de wet genoemd belang (D) en dat door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk gewaarborgd blijft (C).

Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van de IHD die in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. IHD betreffen zowel habitattypen met bijbehorende habitattypische soorten als habitat- en vogelsoorten. In het kader van de alternatievenafweging wordt beoordeeld of er onderscheid is in de mate waarin de verschillende alternatieven effect hebben op de IHD en of er voor de verschillende alternatieven de kans bestaat dat significant negatieve effecten optreden.

Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit 3 beschermingsregimes: een beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en 'Andere soorten' (art. 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen. In de navolgende paragrafen worden de verbodsbepalingen waaraan getoetst wordt, toegelicht.

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten zoals aangeduid in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Dit betreft alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;

- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Jaarrond beschermde nesten zijn:
1 nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil);
2 nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw en huismus);
3 nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
4 vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Habitatrichtlijnsoorten
Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor planten heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Voor deze dieren en planten van de Habitatrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:
- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

'Andere soorten'
Het beschermingsregime voor de 'Andere soorten' heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming. Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die, buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:
- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;

- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of
- te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Binnen de soortenlijsten in bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming is geen onderscheid gemaakt tussen licht en zwaar beschermde soorten. Zowel het Ministerie van LNV als de provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag.

Als er sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Eenieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet gevergd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'. De zorgplicht geldt altijd.

Bescherming houtopstanden

Indien men bomen wenst te kappen die buiten de bebouwde kom liggen, is de nationale Wet natuurbescherming (Wnb) van toepassing. De Wnb heeft betrekking op houtopstanden bomen of beplanting met een oppervlakte van meer dan 10 are (1000 m^2), of meer dan 20 bomen in rijbeplanting (gerekend over het totaalaantal rijen). Hierbij is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen. Indien toch gekapt wordt dient een kapmelding te worden ingediend bij de provincie. Er zijn enkele uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist, deze staan vermeld in art. 4.1 van de Wet natuurbescherming:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - wegbeplantingen;
  - beplantingen langs waterwegen en
  - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
  - ten minste eens per 10 jaar worden geoogst;
  - bestaan uit minstens 10.000 stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2 m, en
  - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

De Wet natuurbescherming kent 2 belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Wie (een deel van) een houtopstand velt, moet dit minstens 1 maand voorafgaand aan de kap melden bij de provincie en heeft de plicht om hetzelfde areaal te herplanten binnen 3 jaar na het vellen. Provincies kunnen bij verordening bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd

I.2 Provinciaal natuurbeleid (Natuurnetwerk Nederland, NNN)

Natuurnetwerk Noord-Holland

Het Natuurnetwerk Nederland (voormalig ecologische hoofdstructuur; EHS, genoemd) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Door natuur te verbinden blijft diversiteit behouden en verkleint de kans op uitsterven van soorten. Het Noord-Hollandse deel van dit natuurnetwerk (NNN-gebied) heet Natuurnetwerk Noord-Holland.

Begrenzing en wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van een NNN-gebied zijn van belang bij het bepalen of ruimtelijke initiatieven doorgang kunnen vinden. In beginsel geldt de regel dat geen bestemmingswijzigingen mogelijk zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied (per saldo) significant worden aangetast. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied gespecificeerd in het Natuurbeheerplan. De begrenzing van het gebied behorende tot het Natuurnetwerk Noord-Holland is vastgelegd in de kaart van het Natuurbeheerplan Noord-Holland. Aan alle percelen binnen NNN-gebied wordt een natuurbeheertype toegekend. Wanneer geen beheertype is toegekend wijkt het beoogde beheertype sterk af van het huidige gebruik en kan het gewenste beheertype vaak pas na inrichtingsmaatregelen gerealiseerd worden. Alsnog niet in detail bepaald is welk beheertype wordt beoogd, kan in de ambitiekaart het beheertype N00.01 (nog om te vormen naar natuur) worden gebruikt.

Ook beschrijft het Natuurbeheerplan verschillende soorten leefgebieden en de soorten die er voorkomen, en de doelen voor elk leefgebied. Voor het leefgebied 'Open grasland' zijn er kwantitatieve doelen voor kritische soorten (grutto, slobeend, tureluur) en voor niet-kritische soorten (scholekster, kievit, wulp). De weidevogelleefgebieden vormen de leefgebieden voor de kritische soorten zoals de grutto, slobeend, tureluur (op de beheertypenkaart deelkaart b A11.01); de scholeksterleefgebieden vormen de leefgebieden van de niet-kritische soorten (op de beheertypenkaart deelkaart b A11.02). Het Natuurbeheerplan wordt jaarlijks op onderdelen gewijzigd.

Nee -tenzij principe

Het NNN wordt beschermd op grond van de Omgevingsverordening. De begrenzing van de gronden van het natuurnetwerk Noord-Holland zijn te vinden op de NNN-kaart van de provincie: PlanoView Structuurvisie2040 en PRV. Voor deze gronden geldt dat een bestemmingsplan geen bestemmingen en regels bevat die omzetting naar de natuurfunctie onomkeerbaar belemmeren en de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur en de Ecologische Verbindingszone significant aantasten.

Bij nieuwe ontwikkelingen in het NNN moet getoetst worden of er sprake is van significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN. Wordt significante aantasting aangetoond, dan is de ontwikkeling niet mogelijk, tenzij er sprake is van:

- ontwikkeling van een groot openbaar belang; en de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd;
- geen reële andere mogelijkheden; en de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd;
- een activiteit of een combinatie van activiteiten die mede tot doel heeft de kwaliteit of kwantiteit van de Ecologische Hoofdstructuur of de Ecologische Verbindingszone per saldo te verbeteren.

In aanvulling van het vorige wordt vereist dat het bestemmingsplan voldoet aan de ruimtelijke kwaliteitseisen als beschreven in artikel 15 en is een bestemmingsplan in overeenstemming met het gestelde in artikel 5a (nieuwe stedelijke ontwikkeling) of artikel 5c (kleinschalige ontwikkeling).
Hier opvolgend moet in het bestemmingsplan worden opgenomen:

- op welke wijze schade aan de Ecologische Hoofdstructuur zoveel mogelijk wordt voorkomen en resterende schade wordt gecompenseerd;

- hoe wordt geborgd dat de maatregelen ten behoeve van de compensatie daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

I.3 Gemeentelijk Natuurbeleid

Hoofdgroenstructuur gemeente Amsterdam

De Hoofdgroenstructuur omvat de minimaal benodigde hoeveelheid groen die Amsterdam wil borgen, bestaande uit gebieden die waardevol zijn voor de stad en de metropool, omdat zij een onmisbare functie vervullen voor groene recreatie, verbetering leefklimaat, waterhuishouding, hittedemping, verbetering luchtkwaliteit, biodiversiteit en voedselproductie. Behoud van cultuurhistorische waarden en een gevarieerd totaal-aanbod aan groen zijn belangrijke aspecten.

Ieder initiatief in de Hoofdgroenstructuur wordt beoordeeld op inpasbaarheid. Uitgangspunt daarbij is behoud van het groene karakter en typologie van het betreffende gebied. De beoordeling of nieuwe functies naar aard, omvang en locatie inpasbaar zijn vindt plaats op basis van de richtlijnen die zijn uitgewerkt per groentype (zie de tabellen op pagina 245 tot en met 248).

Daarvoor geldt globaal het onderstaande:
- **inpasbaar**: kleinschalige bebouwing en verharding die het specifieke groentype ondersteunt en die voortvloeit uit het streven naar verbetering van het functioneren van het groen;
- **niet inpasbaar**: bebouwing en verharding die het specifieke groentype niet ondersteunt of niet voortvloeit uit het streven naar verbetering van het functioneren van het groen;
  - bebouwing en verharding, zoals gebruik voor wonen en werken;
  - infrastructuur (ook bruggen), met name voor auto's, voor zover deze de groenfunctie niet ondersteunt;
  - niet aan groen gerelateerde vrijetijdsvoorzieningen;
  - zendmasten en reclamezuilen;
  - windturbines, met uitzondering van de uitwerkingsgebieden windenergie, waarbij partners uit de metropoolregio zullen worden betrokken;
  - waterberging, als de noodzaak daarvoor is ontstaan door verdichtingen in het omringende stedelijke gebied. Waterbergingsopgaven mogen niet op groengebieden worden afgewenteld;
  - overnachtingsmogelijkheden, op een enkel uitzondering na. Zie criteria per groentype;
  - maximaal enkele procenten van het oppervlak van het gebied mogen bebouwd en/of verhard. Zie criteria per groentype.

Ecologische structuur gemeente Amsterdam

In de provinciale ecologische structuur (in 2010 vastgelegd in de omgevingsverordening) worden gebieden en verbindingszones aangewezen als onderdeel van een ecologisch netwerk. Het doel is om planten en dieren in de verstedelijkte Randstad zoveel mogelijk overlevingskansen te bieden. Dit kan door gebieden met elkaar te verbinden met groene wegen (bermen, slootkanten, oevers) en barrières zoals asfaltwegen en andere infrastructuur passeerbaar te maken voor dieren met bijvoorbeeld tunnels. De Amsterdamse ecologische structuur is een uitwerking en aanvulling op en verfijning van het provinciale netwerk. Amsterdam voegt een aantal dwars- en parallelverbindingen toe om het geheel sterker te maken. Bijkomend voordeel is dat de stad zelf ook natuurrijker wordt.

Om de Amsterdamse ecologische structuur goed te laten functioneren, moeten de knelpunten worden aangepakt. De strategie is om knelpunten zoveel mogelijk op te lossen door ze onderdeel te maken van de projectbegroting van grotere ruimtelijke projecten.

Wat betreft het beheer van groengebieden, zijn er 2 relevante beleidsuitspraken:
- het beheer van de groenstroken in de ecologische structuur van Amsterdam dient zo natuurvriendelijk mogelijk te zijn, gericht op verscheidenheid aan vegetatie en het bieden van voldoende dekking;

- chemische bestrijdingsmiddelen mogen in de ecologische structuur van Amsterdam niet worden gebruikt.

Bij de beoordeling van de ruimtelijke plannen van een project op de ecologische structuur is het uitgangspunt dat plannen niet mogen leiden tot verzwakking van de ecologische structuur die in de Ecologische visie van de gemeente staat omschreven, bijvoorbeeld doordat extra barrières ontstaan. Voor wijzigingen aan de ecologische structuur is, vergelijkbaar met de hoofdgroenstructuur, een besluit van de gemeenteraad nodig.

II

BIJLAGE: SITUATIETEKENINGEN MERCATORPARK

Afbeelding II.1 Bestaande situatie Mercatorpark [lit. 10]. Te verwijderen boom in deze tekening klopt niet (zie afbeelding 2)

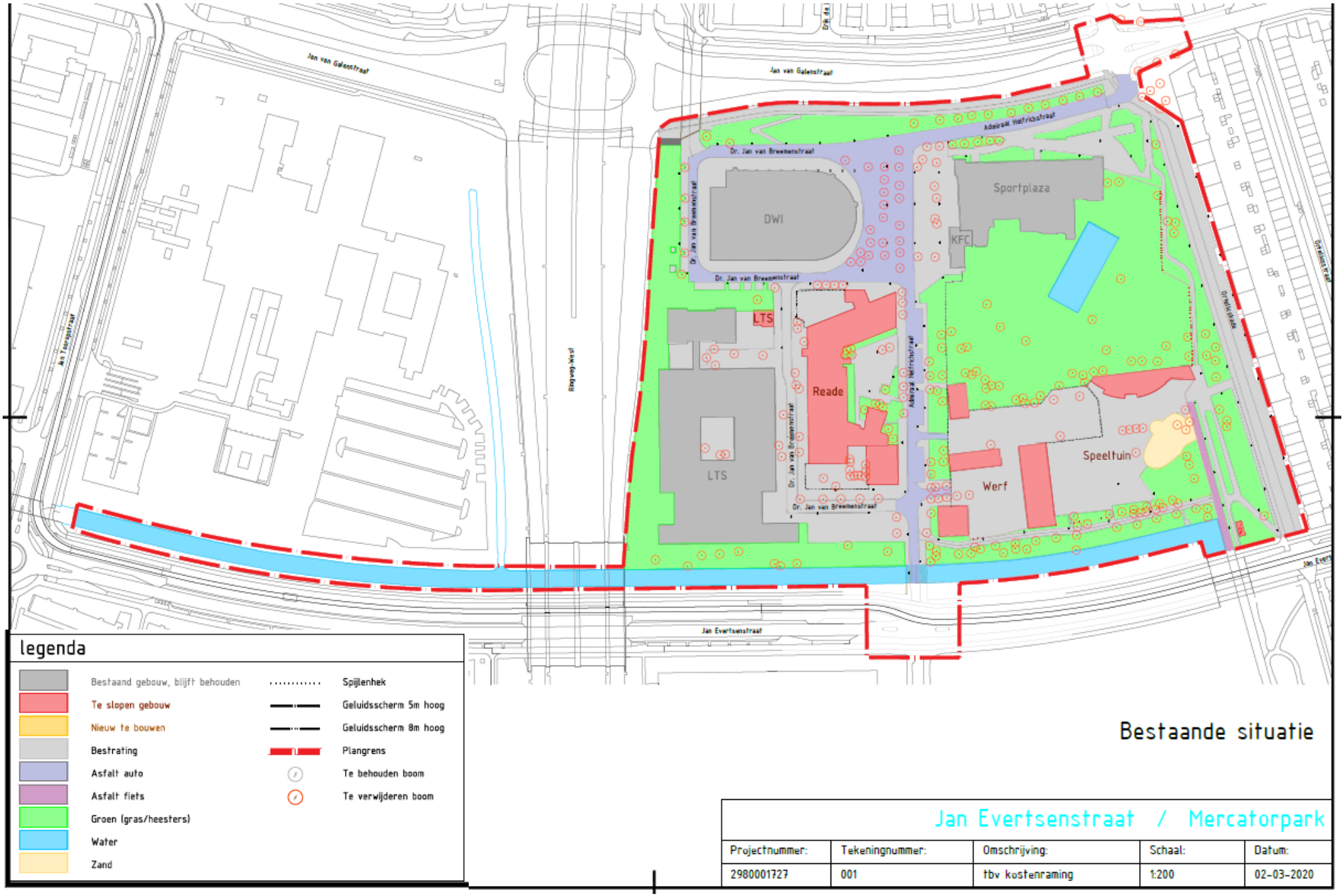

Afbeelding II.2 Toekomstige situatie Mercatorpark [lit. 10]

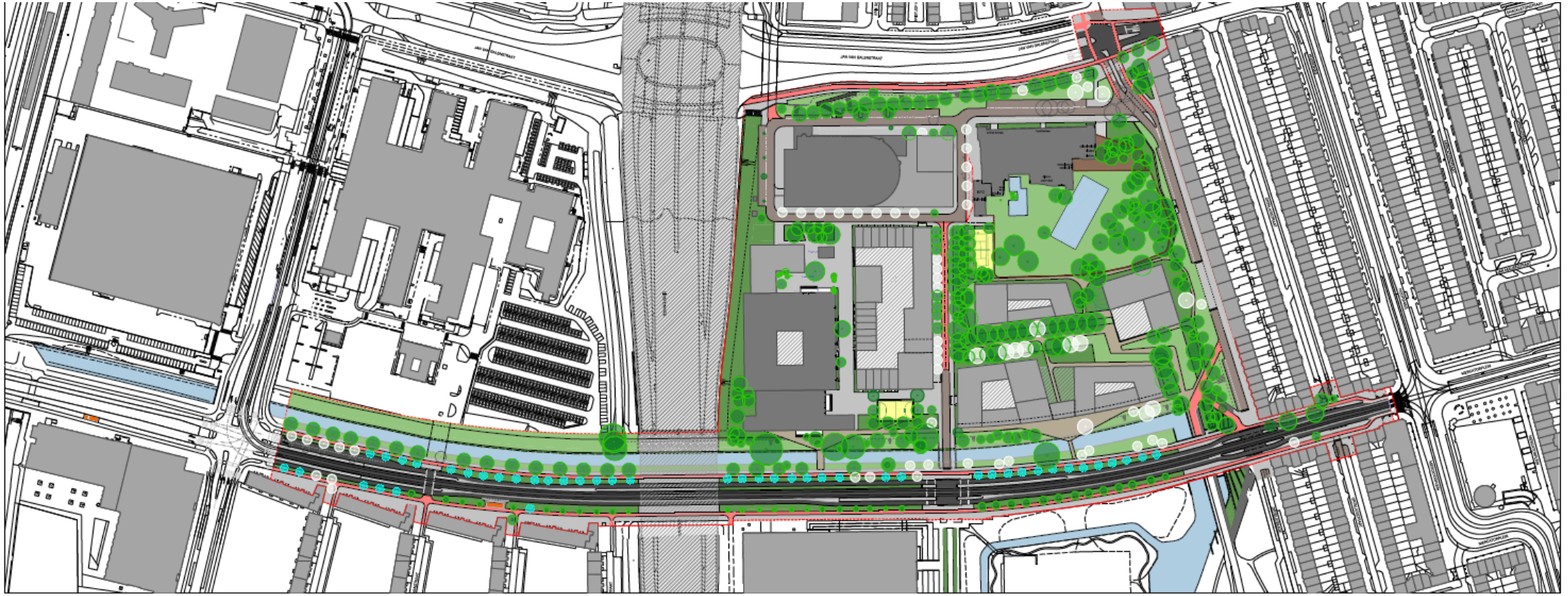

^ plankaart kabels en leidingen

Legenda

WERKGRENS

rijbaan:	gebakken klinker	park:	bestrating afwijkend	fietspad;	rood asfalt	bestaande bebouwing	boom bestaand
trottoir:	beton tegel	park:	accent locatie - klinker	groen:	gras	nieuwe bebouwing	boom nieuw
autoluw:	bestrating afwijkend	sport:	halfverharding	groen:	beplanting	bultenruimte privaat	boom bestaand - verplant
watergang							

Gemeente Amsterdam
Ruimte & Duurzaamheid

Jan Evertsenstraat West _ Mercato

Product	variant 2020			Datum	juli 20
Tekenaar	L.R. Alkemade	Schaal	1:1500	Formaat	A1-60

© Gemeente Amsterdam Aan ontleningen voo

III

BIJLAGE: BIOTOOPEISEN BESCHERMDE SOORTEN

Planten

Dreps

Dreps gedijt op zonnige, open plaatsen op vrij kalkarme, matig droge, matig voedselrijke, lichte grond (löss, zavel en leem). Ze is te vinden op wintergraanakkers, speltakkers, soms langs spoorwegen, braakliggende grond, wegranden, ruigten, ruderale plaatsen en stortterreinen. Ook te vinden in open plekken in bermen van grote verkeerswegen. Ze is zeer zeldzaam in het midden van het land (bron verspreidingsatlas.nl).

Kartuizer anjer

Karthuizer anjer staat op zonnige, warme en droge, matig voedselarme en uitgesproken stikstofarme, basenrijke en vaak kalkhoudende grond (al of niet lemig zand en mergel) en ook op stenige plaatsen) (bron verspreidingsatlas.nl). Ze groeit in schrale- en kalkgraslanden, in bosschages langs bermen en dijken en op leisteenhellingen en zandsteenrotsen. (bron verspreidingsatlas.nl).

Muurbloem

Deze soort groeit alleen op oude, verweerde muren van kerken, ruïnes, stadsmuren en forten die met zachte kalkspecie zijn gevoegd (bron verspreidingsatlas.nl).

Schubvaren

De plant is zeer zeldzaam verspreid door het land, voornamelijk in stedelijk gebied. Het bodemtype betreft zonnige tot halfbeschaduwde plaatsen op droge, kalkrijke, niet te voedselarme tot niet te voedselrijke muren en rotsen (vooral kalksteen). Groeiplaatsen zijn oude muren, rotsen, spleten van stenen constructies en kalkstenen muurtjes langs begraafplaatsen en wegen.

Grondgebonden zoogdieren

Bosmuis

De bosmuis is in vrijwel elk biotoop te vinden zolang er voldoende beschutting is zoals lage begroeiing of verspreid liggende stenen. De soort is te vinden in heide, duinen, akkers, wegbermen, niet te natte rietlanden en braakliggend land. Ook is de bosmuis te vinden in boomgaarden, parken en tuinen. De soort vermijdt zeer natte terreinen en open weilanden (bron zoogdiervereniging.nl).

Bunzing

De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar zijn voorkeur gaat uit naar een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komt hij ook voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten [bron: zoogdierenvereniging.nl].

Damhert

Het damhert heeft een voorkeur voor lichte loofbossen en gemengde bossen. In uitgestrekte naaldbossen wordt de soort minder vaak waargenomen. De voorkeur gaat specifieker uit naar oude bossen met een dichte onderbegroeiing waar het belangrijk is dat er voldoende gras aanwezig is. Ook komt de soort voor in randzones bij open plekken, akkerranden en graslanden en in parkachtige bosgebieden. In Nederland zijn er enkele grote populaties damherten in het Kennemerland, de

Amsterdamse waterleidingduinen, de Kop van Schouwen en de Veluwe. Verder zwerven er door het land hier en daar kleine groepjes damherten gevormd door ontsnapte dieren (bron zoogdiervereniging.nl).

Egel

De egel komt in vrijwel alle landschappen voor. De soort heeft een voorkeur voor tuinen, bosranden, loofbos (met ondergroei) en struwelen. Zelfs in steden komt de egel voor zolang er maar voldoende groen en beschutting aanwezig is (bron zoogdiervereniging.nl).

Eikelmuis

De eikelmuis leeft in structuurrijke loofbossen zowel op de grond als in struiken en bomen. De soort heeft een voorkeur voor glooiend gebied met eiken, maar komt ook voor boomgaarden, naaldbossen, kleinschalig agrarisch cultuurlandschappen en parklandschappen in dorpsranden. Ook is de soort te vinden in struweel, tuinen, rotsen, hagen, muren en gebouwen met als voorwaarde dat er bos of struikgewas in de omgeving te vinden is en de plek zelf voldoende beschutting geeft. In Nederland is de eikelmuis alleen te vinden in Zuid-Limburg en sporadisch in Zeeuws-Vlaanderen. In Zuid-Limburg valt het verspreidingsgebied samen met de aanwezigheid van kalksteen in de bodem (bron zoogdiervereniging.nl).

Haas

De haas is van oorsprong een steppebewoner en heeft een voorkeur voor kleinschalig gras- en bouwland, open veld als akkers en weilanden maar komt ook wel voor in open bos, heide en kwelders [bron: Zoogdiervereniging].

Hermelijn

De hermelijn komt in alle habitats voor, van open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers tot vochtig terrein, De enige voorwaarde is dat er voldoende dekking aanwezig is [bron: zoogdierenvereniging.nl]. De hermelijn leeft in een hol, meestal een oud mollennest of konijnenhol en verplaats zich meestal langs lijnvormige elementen die dekking bieden zoals heggen, muurtjes, oeverlijnen, etc. Ook maakt hij hierbij geregeld gebruik van holen van andere dieren. Een hol of gang moet een doorsnede hebben van 5 centimeter.

Huisspitsmuis

De huisspitsmuis is een generalist wat betreft habitatsvoorkeur. Ze worden aangetroffen in allerlei soorten leefgebied waaronder bosranden, graslanden, tuinen, parken, weiden, heggen en gebouwen. De soort heeft een voorkeur voor droge omstandigheden en is rondom menselijke nederzettingen te vinden in gebouwen zoals huizen, kelders, stallen, kelders en schuren (bron zoogdiervereniging.nl).

Konijn

Konijnen leven in holen en hebben daarom een voorkeur voor zandige bodems waarin het makkelijk graven is. Ze prefereren halfopen landschappen zoals perken, tuinen en bosranden en mijden vochtige terreinen zoals moeras en veen of zware klei, omdat ze daarin geen holen kunnen graven. Ook in open polderlandschap ontbreekt het konijn veelal. In de duinen zijn konijnen belangrijke grazers [bron: Zoogdiervereniging].

Steenmarter

De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een ‘cultuurvolger’). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt [bron Zoogdiervereniging].

Veldmuis

De veldmuis komt voor in biotopen met een open karakter begroeid met grassen en/of granen. Voorbeelden hiervan zijn graanakkers, dijken, spoorwegtaluds, boomgaarden, slootkanten, wegbermen, klavervelden en graslanden. De soort heeft een voorkeur voor droge gebieden met kort gras. In bossen, drassige streken en gebieden met hoge begroeiing zul je de soort zelden tegen komen (bron zoogdiervereniging.nl).

Vos

De vos komt in vele leefgebieden voor, zowel in bos en parken, heide en venen, duinen, polders en landbouwgebieden maar ook aan de randen van of in dorpen en steden. Hij leeft waar voldoende voedsel en dekking is en jaagt bij voorkeur in het overgangsgebied van biotopen omdat daar het meeste voedselaanbod is [bron: Zoogdiervereniging].

Wezel

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap, maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland). Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt [bron: zoogdierenvereniging.nl].

Vleermuizen

Gewone dwergvleermuis

(Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, of onder dakpannen gevonden. Gewone dwergvleermuizen zijn plaatstrouw, maar gebruiken meerdere verblijfplaatsen en verhuizen relatief vaak. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden. Overwinterende gewone dwergvleermuizen worden vooral bij toeval gevonden in spouwmuren, onder dakpannen, achter betimmering en daklijsten. Daarnaast zijn ze ook in spleten in de muur van kerktorens, en in spleten in grotten, groeves, betonnen bruggen en parkeergarages en dergelijke gevonden. Ze kiezen temperatuurgevoelige winterslaapplaatsen. Bij vorst zoeken ze vaak verwarmde huizen op [bron: vleermuis.net].

Laatvlieger

Kraamkolonies komen voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter de betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. Ze verhuizen soms wel, maar zijn in principe erg plaats- en gebiedstrouw. In de winter zoeken laatvliegers nauwe en relatief droge plaatsen op zoals spouwmuren, spleten en scheuren in zolders, oude kelders en soms ook kieren dicht bij de ingang van grotten [bron: vleermuis.net].

Rosse vleermuis

Kraamkolonies zijn hoofdzakelijk bekend uit laaggelegen gebieden in Noord-Duitsland en Nederland. De rosse vleermuis is in West-Europa een uitgesproken boombewonende soort. Zowel solitaire mannetjes, groepen vrouwtjes met jongen, als dieren in winterslaap gebruiken boomholten als onderkomen. In Midden-Europa staat de rosse vleermuis bekend als een trekkende soort. Met behulp van ringonderzoek zijn in het verleden ook in Nederland waarnemingen gedaan die wijzen op trek. Anderzijds zijn er gebieden waar tijdens alle seizoenen rosse vleermuizen gevonden kunnen worden [bron: vleermuis.net].

Ruige dwergvleermuis

Uit het buitenland zijn verblijfplaatsen vooral aangetroffen in spleten en gaten in bomen, in nest- en vleermuiskasten, in gebouwen achter betimmeringen, achter daklijsten, onder dakbedekking en op zolders. Twee Nederlandse kolonies bewoonden spouwmuren. Vele solitaire mannetjes of kleine groepen zijn gevonden in spleten en gaten in bomen, achter loshangend schors en in kasten. Als winterverblijf zijn gebouwen (spouwmuur, dakpannen, betimmering), houtstapels, maar ook boomholtes en nest- en vleermuiskasten bekend [bron: vleermuis.net].

Vogels

Boomvalk

Broedt in allerlei typen bos, liefst in halfopen bos of aan de randen ervan, ook wel in solitaire bomen; bijna overal waar kraaien en eksters broeden. Dus ook regelmatig in populierensingels, op erven en in hoogspanningsmasten en in stadsparken. Concentraties boomvalken vaak waar veel libellen zijn [bron: vogelbescherming.nl]

Buizerd

Is te vinden in uitgestrekte bossen afgewisseld met heide en boerenland, moerasbossen, boerenland met bosjes en houtwallen, duinvalleien met struweel, bosjes in steden. Combinatie van geschikte nestgelegenheid (bos of een bosje) met open land met veel voedsel is ideaal [bron: vogelbescherming.nl].

Gierzwaluw

Voor hun nestgelegenheid zijn gierzwaluwen afhankelijk van beschikbaarheid van gebouwen met geschikte holtes. Ze jagen boven uiteenlopende habitats in dorpen en steden. Al het voedsel wordt gevangen in de lucht, ze zijn gespecialiseerd in het vangen van insecten in volle vlucht. Daarvoor zoeken ze meestal de luchtlagen op die op dat moment de meeste insecten bevatten, en dat kan best een flinke hoogte zijn [bron: vogelbescherming.nl].

Havik

Combinatie van bos met geschikte nestbomen met open land om te jagen. Broedt in naald- en loofbossen, ook in moerasbos, soms in parken Jaagt in het bos, maar ook in tussenliggende weilanden en akkers, in aangrenzende open gebieden (heide en hoogveen, moerassen, boerenland) en steeds vaker ook in de stad. Belangrijk is de aanwezigheid van geschikte prooien. In de winter ook in nog opener terrein te vinden, zoals kwelders [bron: vogelbescherming.nl].

Huismus

Huismussen stellen prijs op een rommelige menselijke omgeving, met struikgewas, schuren, weilanden met vee, gemorst graan en zo verder. Talrijkst in dorpen en in oudere buitenwijken, met rommelige tuinen. Als er veel hoge bomen staan, verdwijnt de huismus. De huismus heeft 2 tot 3 legsels per broedseizoen met elk 4-6 eieren. Broedduur: 11-12 dagen. Huismussen broeden in een los kolonieverband. Het nest wordt vooral gemaakt onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en in mussenkasten, Het slordige nest bestaat uit takjes, stro, veertjes en hondenharen [bron: vogelbescherming.nl].

Ooievaar

Het leefgebied bestaat uit extensief beheerde weilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand. Voor een broedplek maakt de ooievaar gebruik van kunstmatige nestgelegenheden op daken en wagenwielen, maar hij broedt ook in zelfgemaakte nesten in bomen.

Ransuil

De ransuil bewoont een groot scala aan leefgebieden, variërend van agrarische gebieden tot open bos, bosranden, parken, duinen, heiden, hoogvenen en moerasgebieden. In groot, aaneengesloten bos ontbreekt hij veelal. De ransuil broedt en roest bij voorkeur in naaldbomen, die hem de beste dekking bieden. Daarnaast ook in houtwallen, boomgroepen, hagen en zelfs solitaire bomen [bron: vogelbescherming.nl].

Roek

Roekenkolonies bevinden zich vaak in vrijstaande, hoge groepen bomen (vaak populieren) langs snelwegen, treinsporen of kanalen; ook wel in dorpen. In de buurt liggen graslanden waar ze hun voedsel zoeken. Broedt grofweg ten oosten van de lijn Breda - Gouda - Arnhem - Harlingen, in de winter verspreidt hij zich onder meer via snelwegen westelijker [bron: vogelbescherming.nl].

Slechtvalk

Broedt op kliffen en op bergwanden, in nissen en op richels; ook in oude nesten van roofvogels en kraaien. Steeds vaker in nestkasten. In Nederland in steden (kantoorgebouwen, torens) en in open boerenland in hoogspanningsmasten. Soms op de grond (Waddeneilanden). Jaagt vaak ver van het nest, in open landschappen met veel vogels. Buiten de broedtijd meestal in open landschappen, in boerenland, uiterwaarden op kwelders e.d. Zit vaak op de grond of op een paaltje, maar ook op een hoog uitkijkpunt (masten). Groot aanbod aan prooien cruciaal.

Sperwer

Broedt in bossen, soms tuinen en parken, meestal in een dicht, jong bos met naaldbomen (fijnspar, lariks), het liefst in halfopen landschappen. Soms ook in de stad of in tuinen, in open boerenland in windsingels, bosjes en op erven [lit.9].

Amfibieën

Bruine kikker

De bruine kikker komt door heel Nederland voor. Ze worden voornamelijk aangetroffen rondom bos en struweel, maar dringt ook door tot in de stad. Hij is te vinden op alle bodemtypes en ook aan de watertypes stelt hij weinig eisen. De bruine kikker heeft wel een voorkeur voor kleine geïsoleerde wateren en kleine lijnvormige wateren. Van maart tot juni is de bruine kikker in het water te vinden om zich voort te planten. Overwintering vindt of in het water of op het land plaats (bron ravon.nl).

Gewone pad

De gewone pad komt in Nederland bijna overal voor. Enkel op de Waddeneilanden (met uitzondering van Terschelling) en in Noord-Groningen zijn geen waarnemingen bekend. De gewone pad is in veel habitats te vinden en heeft een voorkeur voor kleinschalig, gevarieerd landschap. De soort ontbreekt slechts op plaatsen waar geen voortplantingswateren zijn, in geheel open landschappen en in wateren met een te hoge zoutconcentratie. Vanaf eind februari begint de eerste paddentrek wanneer de gewone pad massaal naar de voortplantingswateren trekt. De laatste pad vertrekt eind mei naar de landhabitat om te overwinteren (bron ravon.nl).

Kleine watersalamander

De kleine watersalamander komt overal in Nederland voor waar brak water afwezig is. Bij zeer intensieve landbouw komt de soort ook nauwelijks voor. De soort stelt weinig eisen aan zowel het land- als voortplantingsbiotoop en is in vrijwel alle landschapstypen aangetroffen. Het voortplantingswater is ondiep stilstaand of zwak stromend water met schaduw en onderwatervegetatie. De paartijd loopt van eind maart tot juni (bron ravon.nl).

Meerkikker

De meerkikker komt voornamelijk in het westen en noorden van Nederland voor. Hier is hij voornamelijk te vinden rijk begroeide laaglandwateren met een neutrale of zwak basische pH in een waterrijke omgeving, zoals polders of rivierdalen. De meerkikker blijft tijdens de voortplantingsperiode en tijdens de winterrust in het water waarvoor langzaam stromende- of stilstaande wateren worden opgezocht (bron ravon.nl).

Bastaardkikker

De bastaardkikker komt voor in vrijwel heel Nederland. De soort heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren met een goed begroeide oeverzone. Op de Waddeneilanden komt de soort weinig tot niet voor, op enkele uitgezette populaties op Texel en Vlieland na. Van oktober tot maart bevindt de soort zich in zijn overwinterplaats die zowel in stromend als in stilstaand water en op het land kan zijn. Tijdens de voortplantingsperiode bevinden ze zich in wateren met een goed ontwikkelde watervegetatie in open landschappen met weinig schaduw (bron ravon.nl).

Ongewervelden

Grote vos

De grote vos vliegt op warme, zonnige plekken in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Waardplanten zijn vooral de iepen maar ook wilgen en soms ook fruitbomen (zoete kers) of meidoorn (bron vlindernet.nl/soortenbank.nl).